25ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6878 — 20 ՕԳՈՍՏՈՍ 1908 — ԶՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 6 ՇԱԳԱՆ 1326 — 2 Septembre 1908 — 25me année — N. 6878

"ԱՐԵՒԵԼՔ„
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
Կ. Պոլսոյ համար տարեկան 80 Ղ.
» » վեցամեայ 45 »
Գաւառներու համար տարեկան 108 »
» » վեցամեայ 60 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան 25 Ֆր.
» » վեցամեայ 20 »
Թղթատարի ծախքը մեր վրայ

10 ՓԱՐԱ.

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

آره‌ولك
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته
صاحب امتیازی قره‌کین بویاجیان
درعلیه غلطه

AREVELIK
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur-Propriétaire
KARÉKIN BOYADJIAN
Cons/ple, Galata

10 PARAS

ԿԱՄԱԿԱՐԱՊԵՏ
ԵՐ. ՍՐՄԱՔԷՇԽԱՆԼԵԱՆ

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏՆԵՐՈՒՆ ԱՌԹԻՒ

Հոգեհանգիստները իրարու կը յաջորդեն. Շիշլիի հոգեհանգիստ, Եէսիքտաշի հոգեհանգիստ, Տարտանէլի մէջ ծովին վրայ հոգեհանգիստ, երկու օր առաջ Մարմարայի վրայ հոգեհանգիստ «Օլկա» շոգենաւին մէջ Իզմիտի հայութիւնն կողմէ։ Ծովի վրայ կատարուած հոգեհանգիստները զարմանալի բան մը ունին կարծես. հոն աչքերը ուրիշ կէտ մը չունին. ոչ ալ ականջներն ու արցունքները՝ սոսնձան մը իրենց ուղղութիւնը։ Զայները կը բարձրանան սիրտերէն, շոգենաւը կը սուրայ ալիքներու միջոցով. ու ծովը կ'սուտ կը սանի ձայն ու աղօթք։ Այդ բոլորին է որ ծովը իր զանազան ծոյլութեամբ զամբան մը, միշտ սոսնձելու, միշտ խոնարհելու։

Ինչ որ ըսինք հիմա, ու ինչ որ ըրինք արդէն պրսով, հոգիով, անքաւելի ոճիր մը պիտի համարուէր մէկ ու կէս ամիս առաջ, ոչ իսկ զաղափարել իր մեղմութեանը մէջ իսկ աղօթք ու արցունք այն հոգիներուն որոնք ծովի ու ցամաքի վրայ ինկան մեր Ազատութեանը համար։ Տմարդի բռնակալութիւն մը մեռելներուն վրայ ալ հսկեց՝ թայ չտալու համար մեր որ երթար անոնցմէ ու համաձակ թրջէր հողը սիրտերի մը։

Հին վարչութիւնը շատ բան հաշուած էր տակիս. վատ զի զերեզմաններուն մէջ է մարդկային ուժերուն կէս մասը։ Քրիստոնէութեան հոն երեւցուցիչ հաստատութիւնները, կաթոլիկութիւն, օրթոդոքսութիւն և Հայասանմեայց ուղղափառութիւն մեռելներին կոչած են սգոյներու փշրանքներ՝ որպէսզի անսակ մը պաշտամունքը սուրբ նշխարներու։ Չեմ կարծեր որ զրպէս ուժ մը, զօրութիւն մը պաշտամունքը սուրբ նշխարներու։ Զեմ կարծեր որ զրպէս ուժ մը, զօրութիւն մը պաշտամունքը սուրբ նշխարներու։ Զեմ կարծեր որ զրպէս ուժ մը, զօրութիւն մը պաշտամունքը սուրբ նշխարներու։

Ինչ որ ըսինք հիմա, ու ինչ որ ըրինք արդէն պրսով, հոգիով, անքաւելի ոճիր մը պիտի համարուէր մէկ ու կէս ամիս առաջ, ոչ իսկ զաղափարել իր մեղմութեանը մէջ իսկ աղօթք ու արցունք այն հոգիներուն որոնք ծովի ու ցամաքի վրայ ինկան մեր Ազատութեանը համար։ Տմարդի բռնակալութիւն մը մեռելներուն վրայ ալ հսկեց՝ թայ չտալու համար մեր որ երթար անոնցմէ ու համաձակ թրջէր հողը սիրտերի մը։

Հին վարչութիւնը շատ բան հաշուած էր տակիս. վատ զի զերեզմաններուն մէջ է մարդկային ուժերուն կէս մասը։ Քրիստոնէութեան հոն երեւցուցիչ հաստատութիւնները, կաթոլիկութիւն, օրթոդոքսութիւն և Հայասանմեայց ուղղափառութիւն մեռելներին կոչած են սգոյներու փշրանքներ՝ որպէսզի անսակ մը պաշտամունքը սուրբ նշխարներու։ Զեմ կարծեր որ զրպէս ուժ մը, զօրութիւն մը պաշտամունքը սուրբ նշխարներու։ Զեմ կարծեր որ զրպէս ուժ մը, զօրութիւն մը պաշտամունքը սուրբ նշխարներու։

ԱՔՍՈՐԵԱԼԻ ՄԸ ՏԵՍԻԼՔԸ

Մաւոր ու փաշնոյատ Ճամիէն կ'երթայի առանձին, արտասմ ու յոգնած, հեղձուցիչ օդը կը ճնշէր կուրծքս ու դժուարաւ կը շնչէի։ Զորս կողմս տարտարսման արտասուքներու համակուած գիւղանկար մը, ոչ մէկ բնակութիւն, հեռուէ հեռու ուեւերներ, գեղնած այրած մարգեր, գալիանոր մերկ ճիւղերով ծառեր որոնք սեւ ուրուականներու կը նմանէին, և փոշիէն ներկուած նիհար ակռաներու։ Հոս հոն կմախքներ, գանկեր, ցեր ու ցան ոսկորներ դեղեցած, կողոսկոր... ամէն քայլափոխիկ սեւ մկներու, թռչնաւոր ժանտասեսել միջատներ մարդկային խոժոռ դիմագծերով որոնք կը շարժակէին ճամբուն քարերու մէջէն։

Որքան սեղ որ աչքը կրնայ ընդգրկել հորիզոնը, ո՛չ մէկ զարարիք միայն դաչտին ընդարձակ միօրինակութիւնը, միայն անհամաչափ ճամբան, միշտ միւնոյնը ու երկինքը մոխրագոյն, կապարէ ամպերը, ծանր, անշնչիւն օդը։

Մինչեակ էի, բոլորովին միայնակ, ու կը քալէի այդ անապատին մէջ. մտածելու անկարող, աչքերս մթագնած, բերանս ցամքած, ճակատս տաքնուն, ցաւերեակ անդամներս քաշիրանելով, անդիմադրելի զօրութենէ մը մղուած, որ չէր թոյլատրեր ինձ հանգչիլ վայրկի մը, պղտ քրանքով մը դէմքս ողողուած կը նմանեի ասանց հոգեի մարմնոյ մը, ասանց բարոյական ոյժի, անէացած, կեսամեռ...։

Սակայն մերթ ընդ մերթ մտածումներուս մէջ վերադարձնու

։ Ի՛նչ ուսայ, զիսաակցութիւնը վիճակիս, ու տարտամօրէն կը զգայի պէտքը բանի մը որ կարենար զիս մխիթարել, ինձ քիչ մը ոյժ տալ իմ ցաւագին ճամբորդութիւնս շարունակելու համար, երեսիրի կապոյտ անկիւն մը, արեւու ճառագայթ մը, գթասէր կերպարանք մը, ու աչքերս պաղատագին վեր կ'առնէի, բայց երկինքը միշտ վարագուրուած էր կապար ամպերով ու դիմութիւնը, սպիտակագոյն գթութիւնը հալածուած էր առ յաւէտ այդ զաղրելի վայրէն...։

Ցանկամ վշտագնած աչքերուս մէջ արցունքի նման բան մը կուգար... թէեւ երկար տանէ արցունքներուս աղբիւրը ցամքած էր, որովհետեւ լոյը եւս բարիք մըն է...։

Ցուսարեկ, Ջանքեր կ'ընէի դէպ ի հոս երթալու, դէպ ի մտաղութեան տարիներս, բայց հոն իսկ հոգիս մտայնին մէջէն դառն յիշատակներ միայն կը զրաւնէի։

Այդ եւս ոչինչ կը մնար ինձ, բայց եթէ աչքերս գոցել և սպառել մահուան որ ամէն ցաւի վերջ կը դնէ ու թշուառներուն քաղցր յոյսն է, բայց այն դերագոյն մխիթարիչն ալ չէր գար, ո՛չ, այնքան շուտ չպիտի գար, տանջանքիս պայմանաժամը չէր լրացած տակաւին։

Պէտք էր այսպէս շարունակէի քալել, մերթ շուտ ընդ փայթ, տենչալով գտնել զէթ խեղճուկ հանգրուան մը, բայց միշտ յուսալրէպ, մերթ դանդաչելով, յոգնած, հիւանդ, անվարող, ոտքերս արիւնոտ պարտասեալ։

. . . . . .

Ցանկարծ այնքան երկար ատեն դիս չշնչապատող չարագուշակ լռութեան մէջէն, մեզմիւ անդրպտեան մէջ սառաւնող թեթեւ շունչի մը նման ներդաշնակութիւն մը, սարտամ ու զողոր ներդաշնակութիւն մը եկաւ ունկս դգուել իրրեւ արձագանգը լուսագոյն ոչխարի մը ուր սակաւին դայութիւն ունէին ինձ պարելի եղած բաները։

Անզգալարար ճնշող մթնոլորտս նուազ հեղձուցիչ եղաւ, ու բայը մը անոյշ, մին այն անորոշ բոյրերէն որք ամէնէն աւելի հեշտին են, որովհետեւ անբացատրելի են, տարածուեցան ամէն կողմ. անյագօրէն կը շնչէի զայն ինչպէս մէկը որ երկար օրեր ծարաւէ տանջուած է և յանկարծ բաժակ մը անուշակ ջուր կը գտնէ խմելու, կը կարծէի երազել, և կամ տենդի ենթակայ ըլլալ։

Տարօրինակ զգայնութեամբ մը համակուեցայ, հեշտալի յուզում մը ջլատեց ամբողջ էութիւնս. չէի դիտեր թէ ի՛նչ տեղի կ'ունենայ, կը դողայի, ձեռքերս կը տարածէի կոյրի մը պէս որ կը դանդաղէ։

Ու զգացի միշտ իրրեւ թէ երազի մէջ ըլլայի, շատ փափուկ, շատ փայփայող կնոջ մը ձեռքին նման բան մը որ ճակատս վրայէն անցաւ, քանդերու փակած մաղերս վերցուց ու աչքերս բացի...

Շլացած, չկրցի ոչինչ որոշել, բայց միայն լոյս ու ճառագայթ. սիրտս խորտակուեցաւ ասոնցմէ ետքը, ոտքերս վրայ չէի կրնար կենալ, բարձր ծայրէ մը անդունդի մը խորը գլորուեցայ ու կամ թիկնած սրանուէր կայսրները կը կամենէին ճակատս վրայ, սրբելով անոր ամէն ցաւերը, ամէն վիշտերը ու տառապանքներս յիշատակն իսկ։

Այդ տառապանքն տեսիլքը ազատութիւնն էր որ հիմա մեզ ամէնքս իր ցանկալի գրկին մէջ կ'օրրէ։

Կիցցէ Ազատութիւն

ԱՆԱՆԻՍ

ՄԻԻՍ ԶՈՀԸ

Ինչո՞ւ անիծեմ անոնց, Տէր
Հայր. Ասուծոյ կը ձգեմ
այդ գործը...։

ՀԻՒՍԸԾԵԱՆ

Ստատան կանուխ, դնատնին դրան վրայ՝ սեւ գլուխը պարզուած է։
Կոխարանը կազմ ու պատրաստ է։
Հաչմասի, գահճապետը, վերջին անգամ աչքէ կ'անցընէ սահադուռը ու հատատեսանի հանդոյցը։
Մահապարտին կը սպասեն որ գայ իր արիւնովը մաքրելու ամէնէն ոճիրը, վճարելով իր պարտքը։
Ընկերային օրէնքը, որ քաղաքացիին կ'արգիլէ մարդասպանութիւնը, նոյն օրէնքը կը արամադրէ՝ բարբարոս արամարանութեամբ մը՝ որ իր կարգին ընկերութիւնը սպանիչ ոճրագործը։
Մարդկութիւնը, որքան ալ քաղաքակիրթ, որիշնկրկակ է մնացողով։
Կոխարանը և պատերազմը կը մնան աշխարհիս վրայ, զոհագործելու համար արիւնի պէտքը։
Եւ այսպէս արիւնը՝ մեղքին քաւութիւնը իսկ ուժին արդարութիւնը։

* * *

Գիշերը բան իր դիւային մգաւոր կը քաղաքակը ասոնցի կատարմամբ, և այդան հանդիս ազատ կը հասաբատար հոն արիւնը որ դեռ թարմած չէր։
Իր մեղայ նեմեսիսը խլեցին իրոր, կեանքին գերեզմանը՝ ոչ աւելի մեծ և ոչ ալ նուազ զարդելի քան մահուան փոսերը, մարդասպանը, կիրկուած, գուեղեսի ինչպէս մարդու. մեռ ազատ ճրագ մը, սակայն անկարելին մարդկային յոյսերը կայծկլատն, ինչպէս այդ մեռեալին ոսկերքը, կը ապաք, ոչ թէ մեռեալն զրան վեհոր անդամ մին ալ եկան բանտին կէս մութին մէջէն վրայ-վրայ իրեն, այլ կը սպասէ, ուելի եւս կ'անձկայ որ այդ սպասումը երկարի, և պատիժ անաւոր բոլոր յամենայ ընդերկար։
Ինչ զգայ...։

* * *

Մեռա զոնն է ան։
Զոնը՝ անդամակից Ոճիրին. զոնը՝ քասմիների Հայրապետն։
Թեմին խորը պատարագած Վասաբեան մեքենական մեռ-քն է ան. գործիքը հաւատարիմ ու խանդավառ, զոր, մարմին մէջէն, զոնին եռեւէն, թարեց եղբայրասպանը։
Անհերեւոյթ, փախստական, ուրացող սնարգարդութեան զոնը, այդ խեղճ մահապարտ՝ յանդգնեցն սիրին դէմ, ինչպէս իրոնաս մահուան։
Ամենք ատին Հայրենասէրին ձեռքը զնեցը և «Ազգիդ համար գնա՝ զարի» ըսին։
Ու, խեղացեալ, հերոսանալու ամենդալը հրատարակ, սիրական Ազգին համար, գնաց զարկաս։
Իր Եղեռնէն ու իր Զոհէն՝ ուրիշ բան մը չէր գիտեր ան։
Իսկապէս լոյսը չլացաց իր ապայ հոգին։
Այդ սարիւծ վոխան խոյանալու հայաբուլ գազանի մը վրայ, խոյացաս հայանուէր եղբօր մը վրայ։
Ու երբ տեսաւ թէ թշնամին ուրիշ բան չէր բայց եթէ Եղբայր մը՝ լացաս իր արիւնարաց ձեռքին մէջ...։

* * *

Մութ գացին, ուր փոխան, որ ծակերը մնան։
Բան ոճրագործները ինչո՞ւ ուրացան, քանի որ գիտէին թէ Ազգը կը պաշտպանէ իր Հերոսները, քանի որ վասան էին իրենց փառքին վրայ։
Ինչո՞ւ իրենք իսկ, իրենց ռազմագէտ ձեռքով, չի կատարեցին այդ գիւցազնական գործը...։
Ու, մէկ զոհով չի գոհացան, ուզեցին որ երկրորդ մին ալ իմնայ ու, լքուած իր բախտին, քաւէ օրէնքին տալիս իրենց իսկ ոճիրը։
Սակայն եթէ Օրէնքը կատարուեցաս, Հայ Խիղճին առջեւ միւս զոնը այսօր իր արծակումը կը սասնայ։
Իր խոչալը կը մաքրէ իր եղեռնը։
Իր վախճանը՝ վէհն է անոնց որ ելեսի վրայ թաղուցին ինքը, մինակ՝ անաչառ Արդարութեան դէմ առ դէմ, մինակ նաեւ անողոք մահուան դէմ առ դէմ։

* * *

Հէ՛ք ազայ։ Իսկ՝ քու օրինակդ իրրեւ դաս ծառայէր գտնել քու միամիտ եղբայրներուդ, եթէ երբեք վաղը նորէն Եղբայրասպանը չհանդարձէր անոնց հլու և քաջ ձեռքը։
Հայ Ազատութեան այս առաջին օրերուն, երբ վարդերու պէսք ունէինք՝ փունջեր հիւսելու՝ քու կիսանդիկ վարդը ոլորաբերն փեթռուեցաս։
Դուն ալ, թերեւս անուշ միամտութիւնը ունենար մտածելու պահ մը, պիտի երթայիր հայրենիք, քուկիններուդ մօտ, պիտի պատմէիր անոնց քաջածներդ, պիտի երգէիր անոնց քու սերդ...։
Հայրական օճախին կարօտը հեռագաբերը։
Ա՜խ զգ ազայ։
Ու ոչ մէկ յուզարկաւոր՝ անպատանք մեռելիդ եռեւէն, ոչ իսկ խիղճի խայթ ունեցող մը։
Եւ ոչ ալ վայալ խաչ մը վաղը հողակոյտիդ վրան՝ զոր պիտի մատնան...։
Դէմ այս արցունքդ՝ քու սեւ յիշատակիդ տխուր։

Լո սաբիր

Վ. ՄԱԼԼԷԶԵԱՆ

ԲԱԲԵՐԴԻ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԸ

Ինչպէս կ'երեւայ այսօրուան թիւով մեր Բաբերդի Թղթակցութենէն, վաղեմի ուսուցիչ և Խասգիւղի Գիմնազիոնի տեսուչ Ռէպէէս էֆ. Թոգէոսեան երեսփոխան ընտրուած է Բաբերդի թեմին կողմէ։

Մարդկութիւնը, որքան ալ քաղաքակիրթ, որիշնկրկակ է մնացողով։
Կոխարանը և պատերազմը կը մնան աշխարհիս վրայ, զոհագործելու համար արիւնի պէտքը։
Եւ այսպէս արիւնը՝ մեղքին քաւութիւնը իսկ ուժին արդարութիւնը։

* * *

Գիշերը բան իր դիւային մգաւոր կը քաղաքակը ասոնցի կատարմամբ, և այդան հանդիս ազատ կը հասաբատար հոն արիւնը որ դեռ թարմած չէր։
Իր մեղայ նեմեսիսը խլեցին իրոր, կեանքին գերեզմանը՝ ոչ աւելի մեծ և ոչ ալ նուազ զարդելի քան մահուան փոսերը, մարդասպանը, կիրկուած, գուեղեսի ինչպէս մարդու. մեռ ազատ ճրագ մը, սակայն անկարելին մարդկային յոյսերը կայծկլատն, ինչպէս այդ մեռեալին ոսկերքը, կը ապաք, ոչ թէ մեռեալն զրան վեհոր անդամ մին ալ եկան բանտին կէս մութին մէջէն վրայ-վրայ իրեն, այլ կը սպասէ, ուելի եւս կ'անձկայ որ այդ սպասումը երկարի, և պատիժ անաւոր բոլոր յամենայ ընդերկար։
Ինչ զգայ...։

* * *

Մութ գացին, ուր փոխան, որ ծակերը մնան։
Բան ոճրագործները ինչո՞ւ ուրացան, քանի որ գիտէին թէ Ազգը կը պաշտպանէ իր Հերոսները, քանի որ վասան էին իրենց փառքին վրայ։
Ինչո՞ւ իրենք իսկ, իրենց ռազմագէտ ձեռքով, չի կատարեցին այդ գիւցազնական գործը...։
Ու, մէկ զոհով չի գոհացան, ուզեցին որ երկրորդ մին ալ իմնայ ու, լքուած իր բախտին, քաւէ օրէնքին տալիս իրենց իսկ ոճիրը։
Սակայն եթէ Օրէնքը կատարուեցաս, Հայ Խիղճին առջեւ միւս զոնը այսօր իր արծակումը կը սասնայ։
Իր խոչալը կը մաքրէ իր եղեռնը։
Իր վախճանը՝ վէհն է անոնց որ ելեսի վրայ թաղուցին ինքը, մինակ՝ անաչառ Արդարութեան դէմ առ դէմ, մինակ նաեւ անողոք մահուան դէմ առ դէմ։

* * *

Հէ՛ք ազայ։ Իսկ՝ քու օրինակդ իրրեւ դաս ծառայէր գտնել քու միամիտ եղբայրներուդ, եթէ երբեք վաղը նորէն Եղբայրասպանը չհանդարձէր անոնց հլու և քաջ ձեռքը։
Հայ Ազատութեան այս առաջին օրերուն, երբ վարդերու պէսք ունէինք՝ փունջեր հիւսելու՝ քու կիսանդիկ վարդը ոլորաբերն փեթռուեցաս։
Դուն ալ, թերեւս անուշ միամտութիւնը ունենար մտածելու պահ մը, պիտի երթայիր հայրենիք, քուկիններուդ մօտ, պիտի պատմէիր անոնց քաջածներդ, պիտի երգէիր անոնց քու սերդ...։
Հայրական օճախին կարօտը հեռագաբերը։
Ա՜խ զգ ազայ։
Ու ոչ մէկ յուզարկաւոր՝ անպատանք մեռելիդ եռեւէն, ոչ իսկ խիղճի խայթ ունեցող մը։
Եւ ոչ ալ վայալ խաչ մը վաղը հողակոյտիդ վրան՝ զոր պիտի մատնան...։
Դէմ այս արցունքդ՝ քու սեւ յիշատակիդ տխուր։

Լո սաբիր

Վ. ՄԱԼԼԷԶԵԱՆ

ՄԻԴՀԱՏ ՓԱՇԱ

ԵՒ

1876Ի ՍԱՀՄԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

Դրեց՝ ՌԸՆԷ ԲԻՆՕՆ

Ը.

Միդհատ փաշա և իրմէ եւրոպը իր համակարծիքները կ'ուզէին թուրք կեանքին յարմարցնել Արեւմուտքի այդ նորութիւնները. կը ջանային իսլամական և ազգային ատանութեանց համաձայնեցնել զանոնք։ Միդհատ փաշայի միակ ջանքն ու փափաքն էր Թուրքերն հիմնական սկզբունքներուն վրայ հաստատել իր Սահմանադրութիւնը։ Շերիի Օրէնքը կը դնուեայ որ ժողովուրդին պետք խորհրդակցի իր հարտահարուն կամ անոնց պատասխանատուներուն հետ։ բայց հակառակ է յանձնաժողովութեան։ Ապա-իւլ-Ազիզ կամ Մուրատ վիճաբանները գտնուեցաս ընելու համար Շէյխ-իւլ-Իսլամին ֆէթվային պէտքը զգացուած էր։ Եւ 1876ի յեղաշրջման ատեն Շէյխ-իւլ-Իսլամին կատարած դերը շատ նշանաւոր է։ Միդհատ փաշայի կարծիքով, Ազատութիւն և Հաւասարութիւն հրատարակելու էր Թուքիոյ մէջ, բայց պէտք էր որ ատոնք համաձայն ըլլային իսլամական ատանդարտներուն։ Միդհատ փաշա գործադրեց իր գաղափարները երբ իր պաշտօնը առնի ընծայեց տասը։ 1861ին Պուլկարիոյ կառավարիչ անուանուեցաս և իր առաջին գործը եղաւ, ատանց խարութեան ցեղի կամ դրօնքի, խորհրդակցութեան հրաւիրել երկրին երեւելիները, և զանոնք լսելէ ետքը գոհացուց անոնց իրաւացի գանգատները։ Ճանաչեր չենք ատաւ, երկրին անտեսական վիճակը բարւոքեց, և նուազեց հրատարմերը։ Մէկ խօսքով, Ջանաց ամէն կիրարկ համոզել Սուլթանին հարատակները թէ կառավարութիւնը նպատակ չունի ճնշել և կեղեքել զիրենք, իրրեւ զերի, այլ իր պարտաւորութիւնն է պաշտպանել զանոնք և օգնել անոնց։ Վարժարաններ և հիւանդանոցներ շինուեցան և տարբեր կրօնքի պատկանող բնակիչներ ընդունուեցան անոնց մէջ անխտիր։ Միդհատ փաշա կ'ուզէր որ Օսմանցիները և Պուլկարները միւնոյն կրթութիւնը առնեն, որպէս զի վարժարանին մէջ համակարգակցի իր հարտահարներուն հետ։ բայց հակառակ ամենայն ջանքերու, Ազգային հիւանդութիւնն կամ անոնց պատասխանատուներուն հետ։ բայց հակառակ է յանձնաժողովութեան։ Ապա-իւլ-Ազիզ կամ Մուրատ վիճաբանները գտնուեցաս ընելու համար Շէյխ-իւլ-Իսլամին ֆէթվային պէտքը զգացուած էր։ Եւ 1876ի յեղաշրջման ատեն Շէյխ-իւլ-Իսլամին կատարած դերը շատ նշանաւոր է։ Միդհատ փաշայի կարծիքով, Ազատութիւն և Հաւասարութիւն հրատարակելու էր Թուքիոյ մէջ, բայց պէտք էր որ ատոնք համաձայն ըլլային իսլամական ատանդարտներուն։ Միդհատ փաշա գործադրեց իր գաղափարները երբ իր պաշտօնը առնի ընծայեց տասը։ 1861ին Պուլկարիոյ կառավարիչ անուանուեցաս և իր առաջին գործը եղաւ, ատանց խարութեան ցեղի կամ դրօնքի, խորհրդակցութեան հրաւիրել երկրին երեւելիները, և զանոնք լսելէ ետքը գոհացուց անոնց իրաւացի գանգատները։ Ճանաչեր չենք ատաւ, երկրին անտեսական վիճակը բարւոքեց, և նուազեց հրատարմերը։ Մէկ խօսքով, Ջանաց ամէն կիրարկ համոզել Սուլթանին հարատակները թէ կառավարութիւնը նպատակ չունի ճնշել և կեղեքել զիրենք, իրրեւ զերի, այլ իր պարտաւորութիւնն է պաշտպանել զանոնք և օգնել անոնց։ Վարժարաններ և հիւանդանոցներ շինուեցան և տարբեր կրօնքի պատկանող բնակիչներ ընդունուեցան անոնց մէջ անխտիր։ Միդհատ փաշա կ'ուզէր որ Օսմանցիները և Պուլկարները միւնոյն կրթութիւնը առնեն, որպէս զի վարժարանին մէջ համակարգակցի իր հարտահարներուն հետ։ բայց հակառակ

Բուն ոճրագործները ինչո՞ւ ուրացան, քանի որ գիտէին թէ Ազգը կը պաշտպանէ իր Հերոսները, քանի որ վասան էին իրենց փառքին վրայ։
Ինչո՞ւ իրենք իսկ, իրենց ռազմագէտ ձեռքով, չի կատարեցին այդ գիւցազնական գործը...։
Ու, մէկ զոհով չի գոհացան, ուզեցին որ երկրորդ մին ալ իմնայ ու, լքուած իր բախտին, քաւէ օրէնքին տալիս իրենց իսկ ոճիրը։
Սակայն եթէ Օրէնքը կատարուեցաս, Հայ Խիղճին առջեւ միւս զոնը այսօր իր արծակումը կը սասնայ։
Իր խոչալը կը մաքրէ իր եղեռնը։
Իր վախճանը՝ վէհն է անոնց որ ելեսի վրայ թաղուցին ինքը, մինակ՝ անաչառ Արդարութեան դէմ առ դէմ, մինակ նաեւ անողոք մահուան դէմ առ դէմ։

* * *

Հէ՛ք ազայ։ Իսկ՝ քու օրինակդ իրրեւ դաս ծառայէր գտնել քու միամիտ եղբայրներուդ, եթէ երբեք վաղը նորէն Եղբայրասպանը չհանդարձէր անոնց հլու և քաջ ձեռքը։
Հայ Ազատութեան այս առաջին օրերուն, երբ վարդերու պէսք ունէինք՝ փունջեր հիւսելու՝ քու կիսանդիկ վարդը ոլորաբերն փեթռուեցաս։
Դուն ալ, թերեւս անուշ միամտութիւնը ունենար մտածելու պահ մը, պիտի երթայիր հայրենիք, քուկիններուդ մօտ, պիտի պատմէիր անոնց քաջածներդ, պիտի երգէիր անոնց քու սերդ...։
Հայրական օճախին կարօտը հեռագաբերը։
Ա՜խ զգ ազայ։
Ու ոչ մէկ յուզարկաւոր՝ անպատանք մեռելիդ եռեւէն, ոչ իսկ խիղճի խայթ ունեցող մը։
Եւ ոչ ալ վայալ խաչ մը վաղը հողակոյտիդ վրան՝ զոր պիտի մատնան...։
Դէմ այս արցունքդ՝ քու սեւ յիշատակիդ տխուր։

Լո սաբիր

Վ. ՄԱԼԼԷԶԵԱՆ

ՄԻԴՀԱՏ ՓԱՇԱ

ԵՒ

1876Ի ՍԱՀՄԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

Դրեց՝ ՌԸՆԷ ԲԻՆՕՆ

Ը.

Միդհատ փաշա և իրմէ եւրոպը իր համակարծիքները կ'ուզէին թուրք կեանքին յարմարցնել Արեւմուտքի այդ նորութիւնները. կը ջանային իսլամական և ազգային ատանդարտներուն համաձայնեցնել զանոնք։ Միդհատ փաշայի միակ ջանքն ու փափաքն էր Թուքիոյն հիմնական սկզբունքներուն վրայ հաստատել իր Սահմանադրութիւնը։ Շերիի Օրէնքը կը դնուեայ որ ժողովուրդին պետք խորհրդակցի իր հարտահարներուն կամ անոնց պատասխանատուներուն հետ։ բայց հակառակ է յանձնաժողովութեան։ Ապա-իւլ-Ազիզ կամ Մուրատ վիճաբանները գտնուեցաս ընելու համար Շէյխ-իւլ-Իսլամին ֆէթվային պէտքը զգացուած էր։ Եւ 1876ի յեղաշրջման ատեն Շէյխ-իւլ-Իսլամին կատարած դերը շատ նշանաւոր է։ Միդհատ փաշայի կարծիքով, Ազատութիւն և Հաւասարութիւն հրատարակելու էր Թուքիոյ մէջ, բայց պէտք էր որ ատոնք համաձայն ըլլային իսլամական ատանդարտներուն։ Միդհատ փաշա գործադրեց իր գաղափարները երբ իր պաշտօնը առնի ընծայեց տասը։ 1861ին Պուլկարիոյ կառավարիչ անուանուեցաս և իր առաջին գործը եղաւ, ատանց խարութեան ցեղի կամ դրօնքի, խորհրդակցութեան հրաւիրել երկրին երեւելիները, և զանոնք լսելէ ետքը գոհացուց անոնց իրաւացի գանգատները։ Ճանաչեր չենք ատաւ, երկրին անտեսական վիճակը բարւոքեց, և նուազեց հրատարմերը։ Մէկ խօսքով, Ջանաց ամէն կիրարկ համոզել Սուլթանին հարատակները թէ կառավարութիւնը նպատակ չունի ճնշել և կեղեքել զիրենք, իրրեւ զերի, այլ իր պարտաւորութիւնն է պաշտպանել զանոնք և օգնել անոնց։ Վարժարաններ և հիւանդանոցներ շինուեցան և տարբեր կրօնքի պատկանող բնակիչներ ընդունուեցան անոնց մէջ անխտիր։ Միդհատ փաշա կ'ուզէր որ Օսմանցիները և Պուլկարները միւնոյն կրթութիւնը առնեն, որպէս զի վարժարանին մէջ համակարգակցի իր հարտահարներուն հետ։ բայց հակառակ

Ամենքս ատին Հայրենասէրին ձեռքը զնեցը և «Ազգիդ համար գնա՝ զարի» ըսին։
Ու, խեղացեալ, հերոսանալու ամենդալը հրատարակ, սիրական Ազգին համար, գնաց զարկաս։
Իր Եղեռնէն ու իր Զոհէն՝ ուրիշ բան մը չէր գիտեր ան։
Իսկապէս լոյսը չլացաց իր ապայ հոգին։
Այդ սարիւծ վոխան խոյանալու հայաբուլ գազանի մը վրայ, խոյացաս հայանուէր եղբօր մը վրայ։
Ու երբ տեսաւ թէ թշնամին ուրիշ բան չէր բայց եթէ Եղբայր մը՝ լացաս իր արիւնարաց ձեռքին մէջ...։

* * *

Մութ գացին, ուր փոխան, որ ծակերը մնան։
Բան ոճրագործները ինչո՞ւ ուրացան, քանի որ գիտէին թէ Ազգը կը պաշտպանէ իր Հերոսները, քանի որ վասան էին իրենց փառքին վրայ։
Ինչո՞ւ իրենք իսկ, իրենց ռազմագէտ ձեռքով, չի կատարեցին այդ գիւցազնական գործը...։
Ու, մէկ զոհով չի գոհացան, ուզեցին որ երկրորդ մին ալ իմնայ ու, լքուած իր բախտին, քաւէ օրէնքին տալիս իրենց իսկ ոճիրը։
Սակայն եթէ Օրէնքը կատարուեցաս, Հայ Խիղճին առջեւ միւս զոնը այսօր իր արծակումը կը սասնայ։
Իր խոչալը կը մաքրէ իր եղեռնը։
Իր վախճանը՝ վէհն է անոնց որ ելեսի վրայ թաղուցին ինքը, մինակ՝ անաչառ Արդարութեան դէմ առ դէմ, մինակ նաեւ անողոք մահուան դէմ առ դէմ։

* * *

Հէ՛ք ազայ։ Իսկ՝ քու օրինակդ իրրեւ դաս ծառայէր գտնել քու միամիտ եղբայրներուդ, եթէ երբեք վաղը նորէն Եղբայրասպանը չհանդարձէր անոնց հլու և քաջ ձեռքը։
Հայ Ազատութեան այս առաջին օրերուն, երբ վարդերու պէսք ունէինք՝ փունջեր հիւսելու՝ քու կիսանդիկ վարդը ոլորաբերն փեթռուեցաս։
Դուն ալ, թերեւս անուշ միամտութիւնը ունենար մտածելու պահ մը, պիտի երթայիր հայրենիք, քուկիններուդ մօտ, պիտի պատմէիր անոնց քաջածներդ, պիտի երգէիր անոնց քու սերդ...։
Հայրական օճախին կարօտը հեռագաբերը։
Ա՜խ զգ ազայ։
Ու ոչ մէկ յուզարկաւոր՝ անպատանք մեռելիդ եռեւէն, ոչ իսկ խիղճի խայթ ունեցող մը։
Եւ ոչ ալ վայալ խաչ մը վաղը հողակոյտիդ վրան՝ զոր պիտի մատնան...։
Դէմ այս արցունքդ՝ քու սեւ յիշատակիդ տխուր։

Լո սաբիր

Վ. ՄԱԼԼԷԶԵԱՆ

ՄԻԴՀԱՏ ՓԱՇԱ

ԵՒ

1876Ի ՍԱՀՄԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

Դրեց՝ ՌԸՆԷ ԲԻՆՕՆ

Ը.

Միդհատ փաշա և իրմէ եւրոպը իր համակարծիքները կ'ուզէին թուրք կեանքին յարմարցնել Արեւմուտքի այդ նորութիւնները. կը ջանային իսլամական և ազգային ատանդարտներուն համաձայնեցնել զանոնք։ Միդհատ փաշայի միակ ջանքն ու փափաքն էր Թուքիոյն հիմնական սկզբունքներուն վրայ հաստատել իր Սահմանադրութիւնը։ Շերիի Օրէնքը կը դնուեայ որ ժողովուրդին պետք խորհրդակցի իր հարտահարներուն կամ անոնց պատասխանատուներուն հետ։ բայց հակառակ է յանձնաժողովութեան։ Ապա-իւլ-Ազիզ կամ Մուրատ վիճաբանները գտնուեցաս ընելու համար Շէյխ-իւլ-Իսլամին ֆէթվային պէտքը զգացուած էր։ Եւ 1876ի յեղաշրջման ատեն Շէյխ-իւլ-Իսլամին կատարած դերը շատ նշանաւոր է։ Միդհատ փաշայի կարծիքով, Ազատութիւն և Հաւասարութիւն հրատարակելու էր Թուքիոյ մէջ, բայց պէտք էր որ ատոնք համաձայն ըլլային իսլամական ատանդարտներուն։ Միդհատ փաշա գործադրեց իր գաղափարները երբ իր պաշտօնը առնի ընծայեց տասը։ 1861ին Պուլկարիոյ կառավարիչ անուանուեցաս և իր առաջին գործը եղաւ, ատանց խարութեան ցեղի կամ դրօնքի, խորհրդակցութեան հրաւիրել երկրին երեւելիները, և զանոնք լսելէ ետքը գոհացուց անոնց իրաւացի գանգատները։ Ճանաչեր չենք ատաւ, երկրին անտեսական վիճակը բարւոքեց, և նուազեց հրատարմերը։ Մէկ խօսքով, Ջանաց ամէն կիրարկ համոզել Սուլթանին հարատակները թէ կառավարութիւնը նպատակ չունի ճնշել և կեղեքել զիրենք, իրրեւ զերի, այլ իր պարտաւորութիւնն է պաշտպանել զանոնք և օգ

դեսպաններեր պաշտպանեցին Մխոնադը և Սուլթանը վերասին Թուրքիա կոչել տարով գայն, նորէն պաշտօն տուաւ անոր. Դամասկոսի և ապա Իզմիրի կառավարիչ եղաւ, և այս երկու պաշտօններուն մէջ ալ մեծ ծառայութիւններ մատուցց երկրին: Բայց իր ծրագիրները չենդունուեցան Պալատէն, և վերջապէս Սուլթան Ազիզի սպանութեան դաւին մէջ Մխոնադ, դատապարտուելու վրայ ի գործ դրուած նոր ազդեցութեան հետեւանքով, մահուան դատապարտուեցաւ: Բայց Անգլիոյ դեսպանին միջամտութեամբ, աքսորի փոխուեցաւ մահու պատիժը: Մխոնադ, Թայիֆ (Արաբիա) աքսորուեցաւ ուրիշ մէկ քանի անձերու հետ, որոնք կարեւոր դերեր ունեցեր էին Ապա-իւլ-Ազիզի գահընկեցութեան գործին մէջ, և որոնց երկուքը Սուլթանին ազգականներն էին և մէկն ալ այն տունի Շէյխ-իւլ-Իսլամը՝ Հասան Խայրուլլահ էֆֆէնտին էր, որ Ապա-իւլ-Ազիզի և Մուրատ Ե-ի գահընկեցութիւնը Շէրիի համաձայն դատած և «Ֆէթվա» տուած էր: 1883 տարիի 26ին խումբ մը զինուորներ Մխոնադ փաշայի դատուած բանտը մտնելով, հեղձամահ ըրին զայն և ամիս մը ետքը, Հիճազի կառավարիչ մարէշալ Օսման Նուրի փաշայի քարտուղարը անձամբ Կ. Պոլիս գնաց Մխոնադ փաշայի սպանուած ըլլալուն տարացոյցները հետ տանելով, ներկայացնելու համար առ որ մնկ է: Այս պարագաներուն մէջ հրատարակուած և վերջացած է 1876ի Սահմանադրութիւնը: Եւ հիմա որ մոռացութեան մատնուած այդ Սահմանադրութիւնը վերասին երեւցաւ, հետաքրքրական էր ծանօթանալ անոր հեղինակին եղերերգական պատմութեան, մաղթելով որ այս անգամ սոյն երեւումը յարատեւ ըլլայ և չունենայ նախորդին վիճակը:

(Նոյն Ֆրայէ Բրեան)

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՌՈՒՆԿԴՐՈՒԹԻՒՆ

Թան Կ. Պոլսոյ իր թղթակցէն սա հետագիրը ստացած է չարաթ օրուան թըւականով. — «Վեհ. Սուլթանը, երէկ, ունկնդրութիւններ շնորհեց Գերմանիոյ ու Աւստրիոյ-Հունգարիոյ դեսպաններուն և պաշտօնական նուիրակ մեծանէնէօռ Սարաիի: Վեհ. Սուլթանը յայտարարեց պարսկական նուիրակին թէ «սակէ վերջը ինք ու ազգը միացած են»: Ն. Վեհափառութիւնը յետոյ ընդունեց Պ. ու Տիկին Բէլլէգանը, Օսմ. Պանքային Բարիզի ճիւղին վարիչ Պ. Օպրանսն և ընդհանուր անօրէն Պ. Տէֆէսը: Ֆրանսական դեսպանատան առաջին թարգման Պ. Լլուտ ալ ներկայ էր: Վեհ. Սուլթանը աղերսունուն ձեռքերը թօխուեց և ըսաւ Պ. Բէլլէգանի թէ երջանիկ էր նշանաւոր պետական մարդու մը հետ ծանօթանալուը: Պ. Բէլլէգան իր աքանչացումը յայտնեց Օսմանեան Ազգին փառաւոր հանդարտութեանը համար. նաեւ համոզում յայտնեց թէ ժողովուրդը հասունցած էր ազատութեան համար: Վեհ. Սուլթանը պատասխանելով բաւական թէ ինք ալ համոզուած էր և թէ երջանիկ էր ժողովրդեան տենչանքներուն պատասխանելովը. նաեւ իր տարբերին իրրեւ վկայ տեսնելով Պ. Բէլլէգանի սէս ֆրանսացի պետական նշանաւոր ոմանները»:

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԱՐՏԱՔԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Կ. Պոլսէն կը գրեն Վիեննայի թերթերուն. — Օսմանցի ձեռնտա անձնուրութեանց հետ կատարուած տեսակցութեանց նայելով, բոլորովին անտեղի և հարեւանցի քննութեանց արդիւնք են ոչէն ու ձախէն եղած այն զրոյցները թէ օսմ. կառավարութիւնը հակամէտ մը ունեցած ըլլայ այս կամ այն օտար տէրութեան յենլու մեծապէս: Միջազգային կուսակցութիւնները վրայ Թուրքիոյ ընթացքը կատարեալս յաւ յայտնաբուած է այն յայտարարութեամբ որ Բ. Դուռը այս միջոցս բնաւ չդրաւիր արտաքին քաղաքականութեամբ: Այս վերապահումը արդիւնք է Թուրքիոյ մէջ ուրախութեամբ ընդունուած տէրութեանց ընթացքին, որոնք համակրութիւն կը յայտնեն Օսմ. Կայսրութեան վերածնութեանը համար. նաեւ կոչտութեան դարձացմանը միջամտելէ կը զգուշանան: Թուրքերը, որոնք ամէն կերպով կ'աշխատին Կ. Պոլսոյ մէջ վերակազմութեան այդ գործին, այդ եղանակով կատարեալ ազատութիւն կը վայելեն, և Պատութեան վարչութիւնը կրնայ խնդիրը բոլորովին նուիրել ներքին բարեկարգութեան անհրաժեշտ ընծայած արտասովոր պարտականութեանց, այդ աշխատութիւններէն առանց չեղլու արտաքին քաղաքականութեան խնդիրներով:

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Վիեննական թերթերը հետեւեալը ըսացած են Սոֆիայէ. — Պուլկարական իրաւունքի աղբիւրէ եղած զեկոյց մը կ'արտօնէ մեզ իբրեւ բացարձակապէս անհիմն յայտարարել այն զրոյցները որոնց համաձայն Պուլկարիա պատերազմի պատրաստութիւն կը տեսնէ: Թուրքիոյ մէջ Սահմանադրութիւնը հաստատուելէն ի վեր մանաւանդ պուլկար իշխանապետութիւնը Թուրքիոյ հանդէպ որ և է տհաճութեան պատճառ չունի, ուր մնաց զինուորական թշնամական մտադրութիւններ ձեռք առնել Թուրքիոյ դէմ: Իշխանապետութեան կառավարութիւնը, ընդհակառակը, կարելին կ'ընէ տեղի եւս լարեկամական հանդամանք մը տալու Օսմ. Կայսրութեան հետ իր յարաբերութեանց, ինչ որ արդէն յայտնուած է ներքին գործոց նախարար Պ. Թաքէվի կողմէ օսմ. սահմանագիծին վրայ կատարած ուղեւորութեան մէջ: Թուրք և պուլկար քաղաքական պաշտօնատարներու կողմէ արտասանուած սիրալիր ճառերով: Պուլկար կառավարութիւնը նոյն իսկ Մեծ-Եպարքոսին հաղորդել տուաւ իր անկեղծ շնորհակալութիւնները՝ օսմ. իշխանութեանց կողմէ Պ. Թաքէվի եղած սիրալիր ընդունելութեանց համար:

ՊՈՍՆԱ-ՀԷՐՍԷՖ

Վիեննայէն կը գրեն Պերլիներ Թագեպլատ թէ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ արտաքին գործոց նախարար Պարոն Էքսենթալ, որ Պոսնայի գործերուն համար Սէմմերինկի մէջ տեսակցեցաւ Եզիպտական նախարար Պարոն Պուտրոսի Գալի Բաշայի հետ, ասոնցմէ կը նկատէ թէ Ժամանակը պատեհ է գրաւեալ երկիրներուն կցումը կատարելու համար: Աւելորդ է ըսել թէ քննութիւնները կատարելէ ետքը եւրոպական տէրութեանց դատիճներուն հետ բանակցութիւններ անհրաժեշտ պիտի ըլլան: Կը յուսացուի որ Անգլիա և Գերմանիա ոչ ոք առն Աւստրիոյ-Հունգարիոյ ձեռնարկներուն. չի կարծուիր որ Հռոմի դատիճը լուրջ ընդդիմութիւն մը բնէ: Պարոն Էքսենթալ, Սայլոպուրգի մէջ Պ. Դիզգոնիի հետ ունենալիք տեսակցութեանը միջոցին, տեսութիւններ 4ին, այդ խնդրոյն վրայ պիտի խորհրդակցի. նաեւ պիտի տեսակցի Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Իզվոլսքիի հետ և նոյն միջոցին այդ խնդիրը նկատողութեան պիտի առնուի:

ՄԱՐՈՔԻ ԳՈՐԾԵՐ

Թանգերէն կը հեռագրէ Թայմսի թղթակիցը. — Ծովազարեայ խրտքանչիւր քաղաքի մէջ երբ Թանգերի մէջ Մոլլա Հաֆիան իմիր հռչակուած ըլլալուն լուրը առնուի, իսկոյն նոյն պարագան կը հրաչակուի: Այդ քաղաքներուն մէջ որ և է անկարգութեան և ետրոպացիներու դէմ թշնամական արարքի մը լուրերը առնուած չեն: Մէկ քանի քաղաքներու մէջ նոր կառավարիչներ անուանուած են: Հոս վատահ են թէ Մոլլա Հաֆիա, տէրութեանց պահանջումին համաձայն, պիտի հաւանի իր մտադրութիւնները յայտնել Ասպուլլաղի դիւանագիտական ու եւրոպական յանձնաժողովոյ մասին և նպաստաւոր պատասխան մը պիտի տայ: Այդ է միակ միջոցը Եւրոպայի մէջ ճանչցուելու համար և Մոլլա Հաֆիա կ'ըմբռնէ այդ նկատառումին կարեւորութիւնը: Գրեթէ յայտնի է թէ տասը փոխարէն Մոլլա Հաֆիա Ֆրանսացիներէն պիտի պահանջէ թողուլ Շաուիան և վերջապէս պիտի ընդունի նոյն տեղը ատիճանաւոր պարզելու պարագան, ինչ որ Ֆրանսացիներուն ծրագրին մէկ մասը կազմած է: Եզիպտական կացութիւնը միայն բաւական է, որպէս զի Մոլլա Հաֆիա անհաշտ ընթացքի մը չենթարկի:

ՏԱՐԵԴԱՐՁ ԳԱՇԱԿԱՀԼՈՒԹԵԱՆ Վ. ԵՒ Հ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

Երէկ բոլոր նախարարները և կրօնական, քաղաքային ու զինուորական բոլոր պաշտօնատարները կայս. պալատ երթալով գահակալութեան տարեդարձին առթիւ իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցին: Ժամ 4ին Վեհ. Սուլթանը դնաց պարտական դասերը, ուր հաւաքուած էին վերոյիշեալ անձնաւորութիւնները: Մեծ-Եպարքոսը և նախարարները իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցանելէ ետքը, Բեամիր փաշա սա յայտարարութիւնը ըրաւ նախարարներուն.

«Վեհ. Սուլթանը կը յայտարարէ թէ իր կայս. անկեղծ փափաքն է ազգին ու երկրին երջանկութիւնը և օսմ. զինուորական զօրութեան ուժգին հզօրանալը ու յառաջդիմելը: Այդ մասին պարտականութիւնին ունեցողները պէտք է կայս. այդ բաղձանքին համաձայն գործեն:»

Կրօնական, քաղաքային ու զինուորական պաշտօնատարներն ալ զատ զատ արժանացան կայս. մեծարանաց:

Յետոյ ոչ-իսլամ ազգերու կրօնական պետերը ներկայացան Վեհ. Սուլթանին: Յետոյ Պատրիարքը յատնարէն շնորհաւորական ուղերձ մը կարդաց և ծերակուտական Լաղոֆէթի պէյ Թուրքիէնի թարգմանեց: Յետոյ կրօնական բոլոր պետերը «Բանիչարմ չօք եաշա» գոչեցին: Վեհ. Սուլթանը պատասխանելով յայտարարեց.

«Մեր մեծ փափաքն է կայս. բոլոր հպատակներուն երջանկութիւնը ու անդորրութիւնը: Կը փափաքինք նաեւ որ Սահմանադրութեան հռչակումն միասնութեամբ պահպանուի:»

—Յետոյ կայս. պալատեն ուղիւ ժամանեց Պուլկարիայէն եկած մասնաւոր պատուիրակութիւնը՝ դրօշներով և նուագածուներու խումբով մը: Բիչ վերջը ժամանեց նաեւ Կրէտէի իսլամ ու քրիստոնեայ ժողովուրդէն չորս հարիւր հոգւոյնց պատուիրակութիւն մը՝ դրաձեալ դրօշներով:

— Վեհ. Սուլթանը պարտասն պատուհանը ելլելով իր մեծարանքները ըրաւ պուլկարական պատուիրակութեան և յայտարարեց.

«Ձեր շնորհաւորութիւններէն շատ գոհ մնացի: Ամէնուդ համար բարիք կը խնդրեմ Աստուծմէ:»

Կրէտէի պատուիրակութեան կողմէ Շէրէֆէտտին էֆ. ապօթք մը կարդաց: Վեհ. Սուլթանն ալ սա յայտարարութիւնը ըրաւ.

«Զաւակներս, շատ գոհ եմ ձեր հոս գալուն, դիս տեսնել ուզելուն և շնորհաւորութիւններ ու ապօթքներ ընելուն համար: Աստուծմէ կը խնդրեմ որ ամէնուդ երջանկութիւն պարգեւէ: Բարձրեալն Աստուած ամէնուս համար ալ երջանկաբեր ընէ Սահմանադրութիւնը:»

—Օտար դեսպանատանց առաջին թարգմանները և սեղանաւորական ու առեւտրական մեծ հաստատութեանց անօրէններն ալ, երէկ, կայս. պալատ երթալով շնորհաւորութիւն մատուցին:

— Բոլոր վեհափառները շնորհաւորական հեռագիրներ ուղղեցին կայս. պալատ:

— Կուսակալները, զօրաբանակաց հրամանատարները և օտար տէրութեանց քով գտնուող օսմ. դեսպանները շնորհաւորական հեռագիրներ ուղղեցին կայսերական պալատ:

— Օսմ. Միութեան և Ցառաջդիմութեան կողմէ պատուիրակութիւն մը, երէկ, կայս. պալատ երթալով իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցին: Առաջին անենկապտա Նազիմ փաշա կայս. բարեւներ և վեհ. Սուլթանին սա խօսքերը հաղորդեց նոյն պատուիրակութեան.

«Նպատակս է սահմանադրական վարչութեան պահպանութիւնը ու չարաշահութիւնը և ազգին ու երկրին երջանկութեան ուելի եւս լարձրացումը: Ընկերութեան հաստատմամբ ու ջանքերուն նկատմամբ ամէն կերպով վստահ եմ և ուրախ:»

Նոյն Ընկերութեան կեդրոնն ալ շնորհաւորական հեռագիր մը ղրկեց Վեհ. Սուլթանին:

— Եգիպտոսի Խեդիվը քիչ մը անհանգիստ ըլլալով, շնորհաւորական արարողութեանց չկրցաւ ներկայ գտնուիլ:

ՍԱՊԱՇԷՏՏԻՆ ԻՇԽԱՆԻՆ ԺԱՄԱՆՈՒՄԸ

Ռումանական Բրինչիբեգա Մարիա չոգնուելով, երէկ իրիկուն, Լոֆանասուն հոգեկոչ պատուիրակութիւն մը Տարատնէլ ուղեւորեցաւ՝ դիմաւորելու ազատութեան նահատակ Տամատ Մանմուա փաշայի մարմինը և անոր արժանատանդ սրդին հայրենասէր Սապաշէտտին իշխանը: Այդ պատուիրակութիւնը կը կազմեն իշխանին գրասենեակին Տօքթ. Նիհատ պէյ ու փաստաբան Ճէլալ Արիֆ պէյ, նաեւ մէկ քանի սպաներ, հայ և յոյն պատուիրակներ, խմբագիրներ, պարիսի Միութեան հետ հնդ հոգի եւս: Բրինչիբեգա Մարիա, այս առուտ, Տարատնէլ ժամանելով պիտի մօտենայ Մէհմատբեի Սեհեկալ չոգնաւին: Սապաշէտտին իշխանը ռումանական չոգնաւոր պիտի մտնէ և երկու չոգնաւները այս իրիկուն Կ. Պոլիս պիտի ժամանեն:

— Նոյն պատուիրակութեան հետ կը գտնուի նաեւ կայս. Թիմիսպան միրլիվա Սարաչլար փաշա, որ Վեհ. Սուլթանին կողմէ բարի գալուստ պիտի մաղթէ Սապաշէտտին իշխանին:

—Կայս. Իրատէով դիմուորելու գնայ Իզզեդտին չոգնաւոր, ուր կը գտնուին կայսերական չորս իշխաններ, Իսմէմ ու Նազլըմ փաշաները եւայլն:

— Կարապետ էֆ. Պասմաճեան, որ Բարիզի Հայոց կողմէ ներկայ պիտի գըտնուի Տամատ Մահմուա փաշայի յուղարկաւորութեան և Սապաշէտտին իշխանին ընդունելութեան, երէկ Կ. Պոլիս ժամանեց և միւնոյն պատուիրակութեան հետ Տարատնէլ ուղեւորեցաւ:

— Բժշկական վարժարանին և օսմ. բժշկութեան կողմէ պատուիրակութիւններ, այսօր, մասնաւոր չոգնաւերով ընդառաջ պիտի երթան:

— Ինչպէս երէկ ծանուցինք, ուրիշ բազմաթիւ չոգնաւեր ալ ընդառաջ պիտի երթան:

ՊՈՒԼԿԱՐՆԵՐԸ ԵՒ ՅՈՅՆԵՐԸ

Յաւօք կ'իմացուի թէ սրճարանի ու հաշարանի կարգ մը անիսլամ պատասխաններ կը նեղեն Պուլկարիայէն Կ. Պոլիս ժամանած իսլամ ու ոչ-իսլամ հիւրերը: Իգտամ խատիս կը քննդատուի այդ ազեղ արարքներուն հեղինակները. նաեւ փափաքի կը նկատուի որ Յոյներու և Հայկազնեաներու դիւանորերը ու լրագիրները հարկ եղած յորդորները տան՝ զանոնք ետ կեցնելու համար այդ քննդատելի ընթացքէն: Կ. Պոլսոյ մէջ նոր հրատարակիչ սկսած գերմաներէն թերթ մը այդ առթիւ կ'ըսէ.—«Սահմանադրութեան և եղբայրակցութեան հանդէսներուն համար Կ. Պոլիս ժամանած հինգ հարիւր Պուլկարները Պուլկարիոյ յատուկ գոյներով ժապաւէններ կը կրեն, ինչ որ ուրիշ զոյն մըն ալ կ'ուզէին մարդաբաղդիա տեսարաններուն վրայ: Ասոնց համար եղած ընդունելութիւնը հակասական է: Թուրքերը իրենց սովորական հիւրասիրութեամբը ընդունեցին պուլկար պատուիրակութիւնը, սակայն Յոյները այնպէս չբրին: Պանդոկապետներէ և ճաշարանատէրներէ ոմանք այդ հիւրերուն սենեակ ու կերակուր չտալու չափ մոլեռանդ գտնուեցան: Նոյն իսկ կիրակի օրը Յոյն մը գաւազանը ճօճեց պուլկար պատուիրակութիւն մը անցած միջոցին. քիչ մնաց որ միջադէպ մը պատահէր, սակայն մէկ քանի ոստիկաններ միջամտելով, առաջքը առնուեցաւ: Դաւթիոյ ու Բերայի Յոյները բարեկամական ցոյց մը կը պատրաստեն պուլկար պատուիրակութեան համար:»

Իգտամ կը գովէ այդ որոշումը և ի՛նչ ըսել թէ Յոյներուն մեծամասնութիւնը այդ կերպով կ'ուզէ պարզակել կարգ մը կարծամիտներու յիմարական ու անկիրթ արարքը:

ՔԻՒՐՏԵՐՈՒՆ ԱՐԱՐՔԸ

Կ. Պոլիս գտնուող օսմ. Քիւրտերէն մեծ բազմութիւն մը, երէկ, պատերազմական պաշտօնարանը դիմելով, յայտարարեցին թէ իրենց ազգականներէն ու քաղաքացիներէն առնուած հեռագիրներու նայելով, Տէրսիմի ուսազմիները, ազաները, նորէն յարձակումներու սկսեր, իրենց գիւղերը կոխեր, իրենց ինչքերը ու սնանուները յափշտակեր և իրենց ազգականները ու ծանօթները սպաններ են. ուստի խնդրեցին որ այդ ուսազմները պատժուին: Պատերազմական պաշտօնարանը, որ արդէն խիստ միջոցներ ձեռք առած է՝ այդ ուսազմները զսպելու համար, իսկոյն հեռագրով հրաման տուաւ Դ. զօրամասին՝ զինուորական զօրութեամբ անմիջապէս զսպելու այդ ուսազմները և յափշտակուած ստացուածքներն ալ վերադարձնելու: Այս պարագան հաղորդուեցաւ հաւաքուած Քիւրտերուն, որոնք ցրուեցան:

—Քէմախի, Զմչկածագի և Ամնոյ գաւառակներու ժողովուրդէն քսան հոգի, երէկ, Բ. Դուռը դիմելով յայտարարեցին թէ Տէրսիմի Քիւրտերը, նորէն, երբ սուիլը ձեռք ձգին, իրենց գիւղերուն վրայ կը յարձակին և մարդասպանութիւն ու աւարառութիւն կը գործեն, ուստի խնդրեցին որ իրենց կեանքը ու ստացուածքները պահպանուին ասոնց աւարարքներուն դէմ: Բ. Դուռը յայտարարեց թէ այդ մասին տեղեկութիւն մը չկայ. սակայն ծանուցուեցաւ պատերազմական նախարարութեան բացարձակապէս զսպել այդ աւազակները. նաեւ նոյն վայրերէն տեղեկութիւն ուզուեցաւ: Մինչդեռ այս գրուեցաւ նեղքին գործոց նախարարութեան որ Զմչկածագի գայմագամի փոխանորդը փոխուելով, անոր տեղ կարող գայմագամ մը ղրկուի:

Ա. ՔԻՐՏՈՒԼԱՐ ՃԼՎԱՆ ՊԷՅԻ ՀԵՏ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

—Կայս. պալատն առաջին քարտուղար ճլվան պէյ հետեւեալ յայտարարութիւնը ըրած է ուսս թերթերէն Պրէսվիա Վիհտոմոսքի թերթին Պոլսոյ թղթակցին. — «Վեհ. կայսեր կողմէ ինքնաբերաբար շնորհուած Սահմանադրութեան Օրէնքը անխոտնելի է, կայսեր և Ազգին միջեւ գտնուող պատուարը խորտակուեցաւ. ազգն ալ ճանչցաւ վեհապետը. ամբողջ Ազգը Սահմանադրութեան Օրէնքին կողմակից է: Եէմէնի նահանգին նման հեռաւոր վայրերու բնակիչներուն Սահմանադրութեան դէմ գտնուելուն պատճառը քաղաքակրթութենէ զուրկ ըլլալն է: Այդ բնակիչներ դրամատիրութիւն և թատրոն ի՛նչ ըսել է չեն գիտեր, ի՛նչ կարող ըմբռնել յիշեալ օրէնքին արքամադրութիւնները, քանի որ ընդհանրապէս ազէա ցեղերէ կը բաղկանան: Դպրոցի և կրթութիւնս չնորհիւ միայն պիտի կարենան գնահատել նոր վարչութեան բարիքները:

Սակայն ճէվան պէյ հարցուցած ըլլալով թղթակցին թէ անցեալները Վ.աբաեի ներկայացման ներկայ գտնուեցաւ թէ ոչ, թղթակիցը սոպէս պատասխանեց,

«—Այո՛, գտնուեցայ, բայց դժբաղդաբար մէկ քանի մասերը պարզապէս Ռուսիոյ դէմ գրուած են:

«—Ձեր թարգմանը անպատճառ պիտի թարգմանէ ըլլալու է ձեզ այդ մասերը, որովհետեւ Ռուսիոյ դէմ ոչ մի բան չեն պարունակեր: Ես կը սիրեմ ու կը յարգեմ Ռուսերը, երկու անգամ Ռուսիա ճամբորդութիւն ըրած եմ:»

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կայսերական իշխան Սիւլէյման, Ապաիւլմէնիա ու Վանիա էֆ.ները, երէկ, Վեհ. Սուլթանին ներկայացան և կէս ժամու չափ տեսակցելով մեծարանքներու արժանացան:

—Երուսաղէմի կառավարիչ կարգուեցաւ առեւտրական նախորդ Տնօրէն Սալահ պէյ:

—Հաշուակալութեան Առեանին նախագահ Զիւհտի պէյ, որ սակէ առաջ աքսորուած էր, Կ. Պոլիս վերադառնալով իր պաշտօնին մէջ վերահաստատուեցաւ:

—Սոֆիայի Իսլամները խնդրած են որ Պուլկարիոյ գոմիսէր կարգուի ապայա կայսի գնդապետ Մէհմէտ Շեւքի պէյ:

—Բ. զօրաբաժինը այսօր մարդանքներ պիտի կատարէ՝ Գերմանիոյ մէջ եղած սպաներու հրամանատարութեամբ:

—Երէկ ծանուցինք թէ Տպագրական վարեալ Տնուչ ողորմի Բէմալ նոյն դիւանին պաշտօնեաներէն մէկին անունով տրուած պատուանշան մը իր դերձակին Լեւանի տուած էր՝ Պէրաթին մէջ «Մեծապատիւ իսարէսի մէմուրլարընան...» բառերուն տեղ «Հիւսնի խըստէթ վէ զայբէթինէ մէպնի...» բառերը դնելով և այդպէս ալ ծանուցանել տալով լրագիրներուն մէջ: Հիմա այդ խարդախութիւնը իմացուած ըլլալով, Թէչրիֆաթի դիւանը բերել տուաւ դերձակը՝ պատասխանելու ու Պէրաթին հետ: Քննութիւն կատարուելով տեսնուեցաւ թէ նոյն դիւանին տուած մարին մէջ «Մեծապատիւ իսարէսի մէմուրլարընան» գրուած է, որով պատասխանը բուն իսկ տէրոջը՝ Տպագրական Տեսչութեան հանակերելի պաշտօնեաներէն Սուլէյման Լեւան պէյի տրուեցաւ: Ուստի կը փափաքինք շնորհաւորել մեր ազնիւ բարեկամ Լեւան պէյ Սուլէյմանը: Տեսչութեան պէյ Սուլէյմանը: Տեսչութեան հանակերելի պաշտօնեաներէն Լեւան պէյի տրուեցաւ: Ուստի կը փափաքինք շնորհաւորել մեր ազնիւ բարեկամ Լեւան պէյ Սուլէյմանը: Տեսչութեան հանակերելի պաշտօնեաներէն Սուլէյման Լեւան պէյի տրուեցաւ: Ուստի կը փափաքինք շնորհաւորել մեր ազնիւ բարեկամ Լեւան պէյ Սուլէյմանը:

—Միլլի Աշիրէթի պետ Իպրահիմ փաշա վերջերս 900ի չափ զինեալ քիւրտ զինուորներով Դամասկոս գացած ըլլալով, կը պատրաստուէր անկէց ալ Մէքմինէ մեկնելու: Բայց տարբերութիւն մը վրայ այդ անիծեալ և վայրագ պետին ոճրագործութիւններէն յանասնամ վիճակի մատնուած Տիարպէքիրի ժողովուրդը, համարձակութիւն ստանալով ներկայ Սահմանադրական վարչութենէն և այլեւս վախնալու ոչ մէկ պատճառ մը չունենալով, իսկոյն պատկանեալ իշխանութեան դիմեց ու խնդրեց որ այդ հրէշը ձերբակալուի և յանձնուի դատարանի: Իպրահիմ փաշա իմանալով իրեն դէմ եղած այս դիմումը, «մանդէր» հրացանով զինեալ յիսնեալ 900 զինուորներուն ապաստանած, իսկոյն փախուստ տուաւ Դամասկոսէն: Միայն թէ տեղական և գաւառային իշխանութիւնները հրաման տուած ըլլալով զայն ձեւոք անցնելու, ըլլա՛յ սղջ կամ մեռեալ, կը յուսացուի որ Հայերու ինչպէս նաեւ Թուրքերու համար հաւատարակէս անուելի պատուհաս մը եղող այդ գազանը մօտ օրերս կը ձերբակալուի ու կը գտնէ իր արդար պատիժը:

— Մէքմինի պաշտպան և իր կաշառակերութեամբն ու վայրագութեամբը նշանաւոր Օսման Ֆէրիտ փաշա երէկ պատերազմական նախարարութեան կողմէ հեռագրով տրուած հրամանի մը վրայ, ձերբակալուելով Դամասկոս երթալիք երկաթուղիին մէջ դրուեցաւ: Տեղւոյն ժողովրդեան ուրախութիւնը չատ մեծ է:

— Օսմ. Միութեան և Ցառաջդիմութիւն Ընկերութիւնը կը հերքէ թաղ լրագրին 25 օգոստ. թիւին մէջ հաւատացը՝ թէ մասին Ընկերութեան անդամներէն Նէֆիպ և Ճէմալ պէյերու տեսակցութիւնը Վեհ. Կայսեր հետ: Այդ պէյերը թէ՛ ակնարկուած գիշերը կայս. պալատ գացած չեն և թէ հետեւաբար նմանօրինակ յայտարարութիւն մը չեն ըրած, մանաւանդ որ մէջ ընդունած խօսքերը բարձրակարգ կը հակասին Ընկերութեան ուղղութեան:

— Թնդանօթաձիգ զինուորներու վաշտին կողմէ յառաջիկայ չարաթ օր Գեղրլիսանէի բարձունքներուն վրայ կատարուելիք մարզանքներուն ներկայ պիտի գտնուի նաեւ կայսերական իշխաններէն և նոյն վաշտի պատկանող Սալահրբատիմ էֆ.:

—Հիճազի երկաթուղւոյ գծին բացման հանդէսը երէկ Մէքմինէի մէջ չբեղ կերպով կատարուեցաւ:

—Մնատոլուէն մաս մը զինուոր Իզմիրէն Սեկանիկ փոխադրող Միւսթերի չոգնաւը մեծ պատիներով ընդունուեցաւ սոյն քաղաքին մէջ:

— Տիարպէքիրի կուսակալ Մահմուտ փաշա՝ Մամուրէթիւլազիզի, Տրապիզոնի ռէսիֆներու հրամանատար առաջին ֆէրիգ Սիւլէյման փաշա՝ Տիարպէքիրի կուսակալ անուանուած են:

—Պուլկարիոյ մէջ գտնուող Մակեդոնացիներուն իրենց երկիրը վերադարձը դիւրացնելու նպատակով, պուլկարական կառավարութիւնը որոշած է անոնց ձրի անցագիր տալ:

—Տէրթէքիրի կուսակալ Մահմուտ փաշա՝ Մամուրէթիւլազիզի, Տրապիզոնի ռէսիֆներու հրամանատար առաջին ֆէրիգ Սիւլէյման փաշա՝ Տիարպէքիրի կուսակալ անուանուած են:

—Պատերազմական նախարարութիւնը չրջարերական մը ուղղելով բոլոր զինուորական իշխանութեանց, զինուորներուն կողմէ հնազանդութեան և կարգապահութեան պէտքը յիշած, և պատուիրած է որ ատենին բարձրացման և կամ պատուանշանի համար կայս. պալատ դիմումներ չըլլան, քանի որ նախարարութիւնը միայն պաշտօն ունի այս տեսակ դիմումները ընդունելու և անոնց մասին հարկ եղածը ի գործ դնելու:

Ա.ՆՇԱՏԱՐԷԻ երկաթուղիին 32րդ չաբթուան հասոյթը եղաւ Հայտոր փաշա-Իզմիրլիրի գիծ (578 քիլոմէտր) 9,008 ֆր., անցեալ տարիէն 2,089 պակաս և միւս չաբաթներէն ալ 2,566: Իսկիշէհր-Գոնիայի գիծ (445 քիլոմէտր) 5,075, անցեալ տարիէն 1,010 պակաս և միւս չաբաթներէն ալ 619:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ

Հէյպէլի Կղզիին մէջ թատերական երեկոյթ մը պիտի տրուի վաղը գիշեր, նուագային վարժարանի աշակերտներուն կողմէ: Տոմսակներուն գինն է 54, 20 և 10 ղրուշ: Սրդինքը պիտի յատկացուի ազգ. հանգանակութեան:

ՄԱԶԵՐՈՒՆ ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ
Eau Avellane

ՏՕՔԹ. Բ. ԹԷՕՏՕՐԻՏԷՍ ՊԱԼԱՇ

ԲԱՇԿԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ ԿՈՂՄԷ ՎԱՒԵՐԱՑՈՒԱԾ
Պատրաստուած

Հիմնագէտ ԼԷՈՆ ԻՐԻՆԷԻԻՆ կողմէ

Արծաթ չքաղաքամ և պատուոյ վկայական ստացած ԱԹԵՆՔի 1903ի միջազգային ցուցահանդէսի միջոցին

ԱՎԷԼԱՆԻ ՋՈՒՐԸ, գլխու մաղերուն, պեխերուն, մօրուքին բնական գոյնը կը վերատաստատի ատենամարտ և ամէն երանգներով, և երիտասարդական թարմութիւն ու փայլ կը շնորհէ, մազերուն արմատը զօրացնելով և հերթատութեան առաջքը առնելով:

ԱՎԷԼԱՆԻ ՋՈՒՐԸ մարթին վրայ բիծեր չի ձգելու առաւելութիւնը ունի:

ԱՎԷԼԱՆԻ ՋՈՒՐԸ կրկին գտնով է. չագանակագոյն և սեւ: Իւրաքանչիւր տուփի մէջ բացատրուած է գործածութեան եղանակը յատուկ հրահանգով:

ԱՎԷԼԱՆԻ ՋՈՒՐԸ կը ծախուի Բերայի մէջ Պօն Մարչէ, Դաղթիսի՝ Հիսարլիի անուշահոտութեանց վաճառատունը, Թիւնէլի մօտ, Պոլիս՝ Գոստանեան և Բեազիմ պէյ գեղեցկանոցները ու բոլոր գրքթաւոր դեղարանները, Բարիզ՝ Պ. Ա. Օթաւ վարսայարդարի խանութը, Բասթիլիոն փողոց, Ռէյթի (Պարկասան)՝ Պ. Պ. Մուսնալիս, Գասիրէ՝ Մաֆիոլի:

ՄԹԵՐԱՆՈՑ, Թեսor Սրապէրեան, Բերա Մեծ Պողոտայ, թիւ 146: 25—10

Իւրաքանչիւր շիշի գին 25 դահեկան

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԴՈՒՐԵԱՆ ՍՐԲԱԶԱՆ
ԿԱՅՍԵՐ ՆԵՐԿԱՅՈՒԹԵԱՆԸ

Վեհ. Սուլթանին Գահակալութեան տարեդարձին առթիւ՝ Տեղապահ Սրբազանը իր հետը ունենալով Երուսաղէմի Պատր. Փոխանորդ Տ. Եղիշէ վ. Զիլինկիրեանը, երէկ Կայս. Պալատ գնաց և Հայ Ազգին անունով շնորհաւորական ուղերձ մը մատուցց, մասնաւորաբար ակնարկելով Օսմ. Սահմանադրութեան հռչակումով՝ Հայ Ազգին վայելած ազատութիւնը, Թուրքիոյ միւս բոլոր ժողովուրդներուն հետ: Տեղապահ Սրբազանը, սովորութեան համաձայն, միւս հոգեւոր պետերուն հետ այս ուղերձը մատուցց և Վեհ. Սուլթանին ներկայացաւ: Ցեսայ Յոյներու Ս. Պատրիարքը փոխանորդաբար միւս հոգեւոր պետերուն՝ Թուրքերէն բանախօսութիւն մը արտասանեց:

ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ ՍՐԲԱԶԱՆ

Ամեն. Տ. Մատթէոս Սրբազանի կողմէ Տ. Ներսէս Ծ. վրդ. Խարխանեան և Տ. Մեսրոպ վրդ. Նշանեան առջի օր փոխադարձ այցելութիւնն դացին Հայ-Հռոմէականներու Պատրիարքարանը, Բոզոքականներու Ազգապետարանը և Ասորիներու Պատրիարքարանը եւ շնորհակալութիւն յայտնեցին: Իսկ այսաքարդեր զրկող անձերուն ալ Ն. Ամենապատուութիւնը շնորհակալութեան քարտեր կը զրկէ, ինչպէս նաեւ հեռագիրով շնորհաւորողներուն հեռագիրով կը պատասխանէ: Յետպէէն մենինած պատուն ընդարձակ նամակով մը շնորհակալութիւն յայտնած է Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքին, իր տասներկու տարուան աքսորանքին մէջ ցոյց տուած հաւատարմութեանը համար:

⁂ Կ'ըսուի թէ Իզմիրլեան Սրբազան իր վերջին յո

վրայ, Վենետիկի Մխիթարեաններէն Հ. Սահակ Տ. Մովսէսեան հայրենասէրնոյ գեղեցիկ ճառ մը կարդայ յուզեալ չեչու

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻՆ

ՆՈՐ ՅԱՅՏԱԳԻՐ

Կայս. կառավարութեան բարձր հաւանութեան տակ ապաստանող գաղթականներու գոյութեան ծախքին համար Երկրագործական Պանքային կողմէ կազմակերպուած վիճակահանութիւնը այսուհետեւ ամէն ամսոյ սկիզբը պիտի կատարուի։ Պարգեւ չշահող տոմսակները ամբողջ տարի մը պիտի կրնան մասնակցիլ վիճակահանութեանց։ Ամբողջ տոմսակներու արժէքին հարիւրին հօ՝ մասունքներուն պարգեւներու և ամսօրեայ պիտի յատկացուի։ Ուստի այն վիճակահանութիւնը հանրօգուտ կերպով բարեփոխուած է։ Նոր կազմակերպութեամբ՝ տոմսակներուն թիւը պիտի ըլլայ 250,000, և ամենայն 62,500 թիւ պարգեւ ու ամսօրեայ պիտի շահին, ինչպէս կ՚երեւի ստորեւ հրատարակուած յայտագրէն, մեծ պարգեւը 12,000 ոսկի է, և անկէ զատ՝ երկու, երեք, չորս, հինգ և վեց հազար ոսկիի նպաստաւոր պարգեւներ ալ կան։ Տոմսակները զանազան ստորաբաժանումներ ունին. ամբողջ, կէս, մէկ քառորդ և մէկ ութերորդ։ Ամբողջ տոմսակին դիմացը նշանակուած է երկու օսմ. ոսկի, կէսին՝ մէկ օսմ. ոսկի, քառորդին՝ կէս օսմ. ոսկի և մէկ ութերորդին՝ մէկ քառորդ օսմ. ոսկի։ Տոմսակ գնողներուն դիւրութիւն մը ըլլալու համար՝ կէս, քառորդ և մէկ ութերորդ տոմսակներուն մէկ մասը չորս թիրաժի յատուկ երեքական կարգի բաժնուած է։ Սիրելի կուսակցաւոր տոմսակները՝ մէջերնէն 19 դրուշի հաշուով՝ կէս տոմսակներուն գինը 72 դրուշ է, մէկ քառորդինը՝ 36 դրուշ, իսկ մէկ ութերորդինը՝ 18 դրուշ։ Երկրագործական Պանքայի կեդրոնատեղիէն և կամուրջին գլուխը գտնուող մասնաճիւղէն մեծաքանակ տոմսակ գնողներուն հետեւեալ զեղչերը պիտի ըլլան. մէկ անգամէն 10 ոսկիի տոմսակ գնողներուն՝ %ին 7. մէկ տարուան ժամանակամիջոցին՝ 1001 ոսկիի տոմսակ գնողներուն՝ %ին 8, 2001 ոսկիի տոմսակ գնողներուն՝ %ին 9, 3001 ոսկիի տոմսակ գնողներուն՝ %ին 10ը, և 10,001 ոսկիի տոմսակ գնողներուն՝ %ին 12. առաջին թիրաժը պիտի կատարուի 1324 մարտ 1ին, Հանրօգուտ Շինութեանց Նախարարութեան պաշտօնական մէջ, ի ներկայութեան Պանքայի Վարչական Խորհուրդի անդամներուն, հաւատակալին և ելմտական, հաշուակալութեանց Ատեանին և Օսմ. Կայս. Պանքայի կողմէ կարգուած պաշտօնեաներէ կազմուած մասնաւոր մարմնոյ մէջ։

1324 տարուան յատուկ Երկրագործական Պանքային վիճակահանութեան յայտագիրը

Ա. թիրաժ (Մարտի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100ին	Հմտ.	Բ. թիրաժ (Ապրիլի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100ին	Հմտ.	Գ. թիրաժ (Մայիսի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100ին	Հմտ.
1	600000	600000	1	300000	300000	1	300000	300000
1	200000	200000	1	100000	100000	1	100000	100000
1	100000	100000	3	40000	120000	3	40000	120000
2	40000	80000	5	20000	100000	5	20000	100000
5	20000	100000	15	10000	150000	15	10000	150000
15	10000	150000	50	4000	200000	50	4000	200000
50	4000	200000	275	400	110000	275	400	110000
275	400	110000	3150	200	630000	3150	200	630000
3150	200	630000	—	—	—	—	—	—
—	—	—	3500		1710000	3500		1710000
3500		2170000						

Դ. թիրաժ (Յունիսի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100ին	Հմտ.	Ե. թիրաժ (Յուլիսի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100ին	Հմտ.	Զ. թիրաժ (Օգոստոսի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100ին	Հմտ.
1	300000	300000	1	300000	300000	1	400000	400000
1	100000	100000	1	100000	100000	1	100000	100000
3	40000	120000	3	40000	120000	3	40000	120000
5	20000	100000	5	20000	100000	5	20000	100000
15	10000	150000	15	10000	150000	15	10000	150000
50	4000	200000	50	4000	200000	50	4000	200000
275	400	110000	275	400	110000	275	400	110000
3150	200	630000	3150	200	630000	3150	200	630000
—	—	—	—	—	—	—	—	—
3500		1710000	3500		1710000	3500		1810000

Է. թիրաժ (Սեպտ. ի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100ին	Հմտ.	Ը. թիրաժ (Հոկտեմբ. ի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100ին	Հմտ.	Թ. թիրաժ (Նոյեմբերի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100ին	Հմտ.
1	400000	400000	1	400000	400000	1	400000	400000
1	100000	100000	1	100000	100000	1	100000	100000
3	40000	120000	3	40000	120000	3	40000	120000
5	20000	100000	5	20000	100000	5	20000	100000
15	10000	150000	15	10000	150000	15	10000	150000
50	4000	200000	50	4000	200000	50	4000	200000
275	400	110000	275	400	110000	275	400	110000
3150	200	630000	3150	200	630000	3150	200	630000
—		—	—		—	—		—
3500		1810000	3500		1810000	3500		1810000

Ժ. թիրաժ (Դեկտ. ի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100ին	Հմտ.	ԺԱ. թիրաժ (Յունվ. ի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100ին	Հմտ.	ԺԲ. թիրաժ (Փեբրվ. ի սկիզբը) Հատ	Ոսկին 100ին	Հմտ.
1	500000	500000	1	600000	600000	1	1200000	1200000
1	200000	200000	1	200000	200000	1	500000	500000
1	100000	100000	1	100000	100000	1	400000	400000
2	40000	80000	2	40000	80000	1	300000	300000
5	20000	100000	5	20000	100000	1	200000	200000
15	10000	150000	15	10000	150000	10	100000	1000000
50	4000	200000	50	4000	200000	20	40000	800000
275	400	110000	275	400	110000	65	20000	1300000
3150	200	630000	3150	200	630000	300	10000	3000000
—		—	—		—	750	4000	3000000
3500		2070000	3500		2170000	1250	800	1000000
						21600	200	4320000
						24000		17020000

ՀԱՍՈՑԹ

	Ոսկին 100ին
Իւրաքանչիւրը երկու օսմ. ոսկիի արժէքով 250,000ական հատուած երկու հիւրը լիուն հազար տոմսակներուն փոխարժէքը	50,000,000
	50,000,000

ԴԱՆԿ

	Ոսկին 100ին
Շահող թիւերուն համար տրուելիք հարիւրին 75ը	37,510,000
Գաղթականներու ցանկատարողին պատկանած հարիւրին 17ը	8,500,000
Գէյխէ և վարչութեան ծախքերուն փոխարժէքը եղող հարիւրին 8ը	3,990,000
	50,000,000

ՍՄԲԱՏ ԴԱՒԹԵԱՆԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

1. ԸՆԹԵՐՑԱՆՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ

		Դրս.
Ա. Վարժութ. Մանկանց	Ժ.Ա. տիպ,	4
Բ. » »	Ժ. »	5
Գ. » »	(1) Բ. »	5
Փունջ Հատաքածոյ	Ե. »	3
Փունջակ	Է. »	1¼
Երկրորդ Փունջ	Դ. »	6
Ընտելարան Հայ լեզուի	Զ. »	2
Գրաւոր. Այբբենարան	Ը. »	½
Մաղկաքաղ Հատաքածոյ	Բ. »	4
Նուէր Հայ մանուկներուն	Բ. »	1¼
Հանդիսարան Բարոյադիր.		6
Ա. Մայրենի Լեզու		2½
Բ. » »		5
Ճաշակ Նոր Դրականութեան		8
Երրորդ Մայրենի Լեզու		5

2. ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ

Տարր. Քերականութիւն	Ե. տիպ.	2
Լրացուցիչ Դասընթացք	Գ. »	3
Նոր Քերականութիւն		4

3. ՇԱՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ

Դարձն. Ընթացք Շարադր. (2)	Գ. տիպ.	3
Սկզբունք Համաձայնութ.	Բ. »	3

4. ԲԱՐՈՅԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ

Դպրոցական աղջիկներու		3
» պատանիներու		3
Հանդիսարան (միջ. և բարձր. դասընթ.)		6

5. ԿՐՕՆԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ

Տարր. Ընթ. Կրօնի Վ. Աստուծոյ	Գ. տիպ.	2
Համառօտ Կրօնագիտութ.	Բ. »	3
Տղոց »		4
Մաղկաքաղ Քրիստ. վարդապետութ.		4
Նոր Ուխտի Կտակարան		3
Հին » »		3

6. ԱՇԽԱՐՀԱԳՐ. ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ

Աշխարհագր. Օսմ. Կայսրութեան		3

7. ԳԻՏԱԿԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ

Գիտութիւններու վրայ դասեր		3
Համառօտ Իրաւագիտութիւն		3

8. ՆԱԽԱԿՐԹՈՒԹ. ԱՄԲՈՂՋ ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ

Նոր Դպրոց (10 պրակ)	15

9. ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԻ ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ

Nouvelle Méthode I	Բ. տիպ.	2
» » II		4

10. ՎԷՊ ԵՒ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆ

Առածապատում	5
Սրտիս Զարմը	5
Գեղեցիկ Ծաղիկներ	5
Իվանհոէն	5
Սրտի Մտաղեր	5
Գեղանին Ցրտանին	5

11. ԱՅԼԵՒԱՅԼ ԴԱՍԱԳԻՐՔԵՐ

Թուտք. Մեգրական	5
Առաջնորդ Անգլ. լեզուի	5
Օսմ. Տաղաչափութիւն	5
Բացատր. Ս. Պատարագի	5
Նոր Ընթացք Ֆրանսերէնի	2
Բնական Սանդուխ	2

12. ԶԱՆԱԶԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Յայտագիր	2
Դպրոցավարութիւն	5
Շրջաբերական Նոր Դպրոցի	5
Լիակատար Դպրոցական	10
Մրցակիր տղայ. նախակրթութեան	5
Արուեստ Լուսանկարչութեան	3
«Բիւրակն» 1898, 1899, 1900	

Դիմել՝ 47, Պապը Ալի Ճատաէսի (Կալի Ընկերութեան դէմ) առ **ՍՄԲԱՏ ԴԱՒԹԵԱՆ։** 10—6

(1) Հրատարակուած է նաև Գ. վարժութեան ՈՒՂԵՑՈՑՑԸ։

(2) Հրատարակուած է նաև Շարադրութեան ԲԱՆԱԼԻՆ։

ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱ

Ա.ԶԳ.— 4% Բոնօրիսք Օսմ. պարտաթուղթերու տէրերուն կը ծանուցուի թէ այդ պարտաթուղթերուն թիւ 25 կուպոնները, որոնց պայմանաժամը կ՚եւարտի 1902 սեպտ. 1/14ին, ինչպէս նաև 1893 օգոստ. 1/14ի Երդ վիճակահանութեան մէջ ամօրթի չառած պարտաթուղթերը եթէ մինչեւ յառաջիկայ 31)13 օգոստ. չներկայացուին, ընդառած պիտի նկատուին։

Կ. Պոլիս 18 օգոստ. 1908

ԱՐՔԱՍՈՒՆ ՏԱՐԻՆԵՐԷ Ի ՎԵՐ ՀԱՆՁՁՈՒԱԾ Է

Միլքմէյտ Պրէնտ Սուիս Միլքը

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՍՆՈՒՆԴՆ Է

Ամէն անոթի որ գործածած են այս կաթը՝ կ՚ընդունին որ

ՄԻԼՔՄԷՅՏ ՊՐԷՆԴ ՍՈՒԻՍ ՄԻԼՔԸ

ԼԱՒԱԳՈՅՆ Է ՏՂՈՑ ՀԱՄԱՐ ԿԱՆՈՆԱՒՈՐ ԿԵՐԱԿՈՒՐԻՆ ՀԱՄԱՐ ԵՒ ԱՄԷՆՈՒՆ ՅԱՐՄԱՐ ՕԳՏՈՒԱԾ

50—19

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՕՆԻԿ
BANQUE DE SALONIQUE

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 10,000,000 Ֆր.
ՎՃԱՐ. ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին
8,000,000 Ֆր.
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին
3,700,000 Ֆր.
ԿԵԴՐՈՆՆ Է ՍԵԼԱՆԻԿ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂՆԵՐ՝ Ադիսանգրիա, Դամասկոս, Դամատա, Ս. Պոլիս (Գալաթիա և Գալիթ), Մանասարբ, Սկիւտարի եւ Իզմիր։

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՕՆԻՔ իսնամով կը կատարէ Կ. Պոլսոյ, Եւրոպական Թուրքիոյ ու Ասիոյ և Եգիպտոսի հրապարակներուն, ինչպէս նաև մեր օտար քաղաքներուն վրայ գտնուած փոխանակագիրներ։ Չէքերու հարիւրներ կը բանայ։ Արժէքաթղթերու վրայ փոխառութիւններ կ՚ընէ։ Սակարանական հրամաններ կը կատարէ եւրոպական բոլոր հրապարակներուն վրայ։ Չէքերու ու վարկագիրներ կը հանէ Թուրքիոյ և արտասահմանի բոլոր քաղաքներուն վրայ։ Աւանդներ կ՚ընդունի ի տես վճարելի և 3, 6, 9, 12 ամսուան օրոյ պայմանաժամերով։ Վերջապէս սեղանատարական ամէն գործառնութիւններ կը կատարէ լաւագոյն պայմաններով։ Պանքը Սալոնիք փոքր վճարումներու համար ալ խնայողական Մնտուկ մը ունի, շատ նպաստաւոր պայմաններով։ 50—15

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ազդ.—Ներկայ տարւոյ սեպտեմբեր ամիսը մտնելուն ըլլալուն, երբ ոգելից ըմպելիներու տուրքին երկրորդ վճարումը կը գանձուի, Ընդհ. Տնօրէնութիւնը Կ. Պոլսոյ և շրջականերուն մէջ հաստատուած ոգելից ըմպելիի վաճառականներուն կը ծանուցանէ թէ կանոնագրին 14րդ յօդուածին տրամադրութեան համաձայն, պարտին կանոնական արտօնագիրը ձեռք բերել օգոստոս ամսուան մէջ։ Նմանապէս կը ծանուցուի թէ նոր կազմակերպութեան և կանոնագրին 10րդ յօդուածին համաձայն, պէտք է դիմել Կ. Պոլսոյ կեդրոնատեղեանց ու Արուարուարդիի, Սարբերարի, Պէյդօղլու, Սկիւտարի, Գալատայի ու Գալատասարայի Հանրապետական Կալուածներուն, ոգելից ըմպելիի վաճառման արտօնագիրը ստանալու համար։ Անոնք որ առանց արտօնագիր ձեռք բերած ըլլալու յառաջիկայ սեպտ. 1էն առաջ ոգելից ըմպելի կը ծախեն, օրէնքին պատժելիին արտամարդութեանց կ՚ենթարկուին, օգոստոս ամիսը վերջնական պէտ։

Ընդհ. Տնօրէնութիւն

11/24 Օգստ. 1908 8—5

* * *

Ազդ.—Օսմ. Հանրային Պարտքի Վարչութիւնն Թղթակալ Հասոյթներու Ընդհ. Տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ Պրուսայի Հերամարտական վարժարանին աշակերտներուն թէ նոյն վարժարանին դասախօսութիւնները յառաջիկայ սեպտ. 8/21ի երկուշաբթի օրը պիտի սկսին։ Ցիկալ ուսանողները կը հրաւիրուին նոյն օրը ներկայ գտնուիլ վարժարանին մէջ։

Ընդհ. Տնօրէնութիւն

Կ. Պոլիս, 30/12 օգոստ. 1908 12—8

* * *

Ա.Զդ.— 1881ի դեկտ. 8/20 թուակիր Կայս. հրամանագրին Ե. և ԺԴ. յօդուածներուն ու 1903 սեպտ. 1/14ի յարակից հրամանագրին ԺԲ. յօդուածին տրամադրութեանց համաձայն, Բուսնէլիի երկաթուղիի հետեւեալ թիւերը.— 432,371 432,372, 432,373, 432,374, 432,375, 482,757, 644,651, 661,003, 1,198,648, 1,198,649, որոնք 1878 տոկս. 1ի 52րդ վիճակահանութեան մէջ պարգեւ չառած և չեն ներկայացուած վճարուելու համար, 1908 տոկս. 1ին ընդունած պիտի նկատուին։

Կ. Պոլիս 1 օգոստոս 1908 13—10

ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻՆ

Ժամանակացոյց կոմբ. հու. երկկաց. 1908 մայիս 1 (Ն. Տ.) կէսգիշեր սկսեալ

ԳՈՆԻԱ — ԷՐԻՃԼԻ — ՊՈՒԼԿՈՒՐԼՈՒԻ ԳԻԾ

Ե Ր Թ Կայարան		Կոմբ. 622 Ապր. եւ Ճմբ. Առաւ.
Գոնիա	մկն.	11 —
Գաչին խան		11 31
Զուսրա		12 15
Արբգ Իօրէն		12 43
Մանասասն		1 22
Գարաման	ժմն.	1 43
	մկն.	1 58
Միտրօվա		2 24
Ալեքսանդր-Տէրբէնտ		4 14
Ալաճա		4 50
Էրէյլի	ժմն.	4 15
	մկն.	4 45
Պուլկուրլու	ժմն.	5 —

Դ Ա Ր Ձ Կայարան		Կոմբ. 621 Ապր. եւ Ճմբ. Իրիկուն
Պուլկուրլու	մկն.	5 20
	ժմն.	5 38
Էրէյլի	մկն.	7 20
Ալաճա		7 47
Ալեքսանդր-Տէրբէնտ		8 33
Միտրօվա		9 11
Գարաման	ժմն.	9 32
	մկն.	9 55
Մանասասն		10 24
Արբգ Իօրէն		10 57
Զուսրա		11 30
Գաչին խան		12 06
Գոնիա	իրիկուն ժմն.	12 35

50—12

ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ ԱՂՋԿԱՆՑ ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԼԵԶՈՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ, ԴԻՇԵՐՈՒԹԻՒ ԵՒ ՅԵՐԵԿԵԱՅ

Կ. Պոլիս, Դաստ-Գիւղ, Մէօճիւրտար ճաստէսի

Ծրդ Տարեշրջան

Բանիմաց ծնողաց գնահատանքն և քաջալերութեան մէջ՝ Վարժարանս անխափան կը շարունակէ իր ընթացքը արդիւնաւորապէս, լրջեւ իր տեսակին մէջ միակ Դիշերիկ Հատատաութիւնը՝ աղջկանց խնամեալ և հիմնական կրթութեանը նուիրուած, լեզուագիտական և գեղարուեստական ուղղութեամբ։

Վարժարանս հաստատուած է նորագոյն լայնարձակ և օդասուն շէնքի մը մէջ, որ իր ներքին բաժանումներովը և օդաւէտ դիրքովը ալ գոյացական ամէն յարմարութիւն կը միացնէ իր մէջ, Դիշերիկի և Յերեկեայ աշակերտուհեաց համար հանգստաւէտութեան և առողջապահիկ ամէն պայման լրացնելով։

Աշխատութիւն ուսումնական անհրաժեշտ ծանօթութիւններէ զատ, հիմնական կերպով կ՚ուսանուին Հայերէն, Ֆրանսերէն, Անգլերէն եւ Թուրքերէն լեզուները, մեծամասնութեամբ ուսուցիչներու և ուսուցչուհիներու, գրագիտական կեանքի արդի պահանջումներուն համապատասխան կերպով և դիւրաւոյց մեթոտներով։

Մասնաւոր խնամքի և հոգածութեան առարկայ է Ֆրանսերէն և Անգլերէն լեզուաց Խօսակցաբարձութիւնը (բրաթիք)։ Յատուկ խնամով կ՚ուսանուին նաև Գծագրութիւն, Սամնի Տնտեսութիւն, Կար ու Գեւ, Աստղագիտութեան դասընթացքներ (ձեռքով և մեքենայով), Զայնական և Գործնական Երաժշտութիւն, մասնաւորապէս ԴԱՇՆԱԿ և ՋՈՒԹԱԿ։

Դիշերօթիկներու համար կատարեալ մասնագ և ընտանեկան անթերի խնամք։

Աշակերտաց վերամուսաց տեղի պիտի տրուի Սեպտ. 1 Բ.։

10—5

Տեսչուհի Հիմնադիր-Տնօրէն
ՇՈՒՇԻԿ ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ Յ. Գ. ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ

ԱՆԱՏՈԼԻԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1908 մայիս 1 (Ն.Տ.) ուրբաթ օրեն սկսեալ

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐ - ԴՈՆԻՍ.

Ե Ր Թ Կարգ. 222 խառն Ան.		Դ Ա Ր Ձ Կարգ. 221 խառն Իրկ.
Ժ. Վ.	Կ Ա Ց Ա Ր Ա Ն	Ժ. Վ.
10 20	մկն. Էսկի-Շէհիր	ժմն. 1 32
11 02	» Կէօքսէ Քասրք	մկն. 12 52
12 —	» Սապոնճը Բունար	» 12 10
12 59	» Սլաուտա	» 11 12
1 41	» Զէքիրլէր	» 10 23
2 40	» Տէօյէր	» 9 35
3 09	» Իհսանիյէ	» 8 50
3 34	» Համամ	» 8 24
3 44	» Կազլիկէօլ համամ	» 8 14
4 11	ժմն. Աֆ. Գարա Հիսար	մկն. 7 43
4 31	մկն. Աֆ. Գարա Հիսար	ժմն. 7 23
5 11	» Պէյիւք Զօղանլար	» 6 50
6 06	» Զայ	» 6 03
6 51	» Իսհագլու	» 5 10
7 15	» Եասսիան	» 4 45
7 46	» Աք շէհիր	» 4 23
8 18	» Աղարի քէօյ	» 3 43
9 —	» Զավուշճը քէօյ	» 3 05
9 38	» Իլկին	» 2 33
10 25	» Գարբ-Խանը	» 1 39
11 20	» Սէրայ-Ինի	» 12 57
11 52	» Մէյտան	» 12 17
12 52	» Բունար-Պաշը	» 11 12
1 30	ժմն. Գոնեա	մկն. 10 30
Իրէկ.		Առտ.

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐ - ԷՆԿԻՒԻՐԻ

Ե Ր Թ Կարգ. 122 խառն Ան.		Դ Ա Ր Ձ Կարգ. 121 խառն Իրկ.
Ժ. Վ.	Կ Ա Ց Ա Ր Ա Ն	Ժ. Վ.
12 —	մկն. Էսկի Շէհիր	ժմն. 10 —
12 44	» Աք Բունար	մկն. 9 18
1 24	» Ալբիւ Քէյ	» 8 46
2 4	» Պէյլիք Ավուր	» 7 58
3 9	» Մարիքէօյ	» 7 1
3 58	» Պիլէր	» 6 4
4 35	» Սաբիլէր	» 5 27
5 9	» Պէյլիք Քէօփրու	» 5 —
6 3	» Բօյաթի	» 4 16
7 21	» Մալի Քէօյ	» 2 49
8 15	» Սէնճան Քէյ	» 1 47
9 —	ժմն. Էնկիրիւ	մկն. 1 —
Իրէկ.		Առտ.

ՀԱՄԻՏԻԼ - ԱՏԱԲԱԶԱՐ

Ե Ր Թ Կարգ 426 խառն Իրկ.		Դ Ա Ր Ձ Կարգ. 425 խառն Ան.
Ժ. Վ.	Կ Ա Ց Ա Ր Ա Ն	Ժ. Վ.
6 26	մկն. Համիտիէ	ժմն. 4 44
6 44	ժմն. Ասա-Բազար	մկն. 4 26

ԱԼԱՇԵՒԻՆՏ - ՔԷՕՓԱՀԻՍ.

Ե Ր Թ Կայարան	Կ. 322 խառ. Ան. Ժ. Վ.	324 խառ. Իր. Ժ. Վ.
Ալաշեւնտ մկն.	1 05	11 15
Քէօփահիա ժմն.	1 25	11 35

Դ Ա Ր Ձ Կայարան	Կ. 321 խառ. Ան. Ժ. Վ.	323 խառ. Իր. Ժ. Վ.
Քէօփահիա մկն.	12 10	10 15
Ալաշեւնտ ժմն.	12 30	10 35

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱ — ԷՍԿԻՇԷՀԻՐ

Ե Ր Թ Կառ. Թ. 44 խառ. Ժ. Վ.	Թ. 46 խառ. Ժ. Վ.		Կ Ա Ց Ա Ր Ա Ն		Կառ. Դ Ա Ր Ձ Թ. 41 խառ. Ժ. Վ.	Թ. 43 խառ. Ժ. Վ.
առ. 11 —	իր. 7 58	մկն.	Քարաքէօյ Կամարլը	ժմն.	3 54	առ. 11 55 իր.
11 20	8 18	ժմն.	Հայատր Փաշա	մկն.	3 34	11 35
11 50	8 30	մկն.	» »	ժմն.	3 24	11 25
1 —	9 38	ժմն.	Բէնճիք	մկն.	2 13	10 07
1 16	9 52	մկն.	»	ժմն.	2 —	9 52
1 38	10 17	»	Թուզլա	մկն.	1 40	9 30
2 03	10 42	»	Կէյպզէ	»	1 18	9 09
2 27	11 04	»	Տիլ Իսքէլէսի	»	12 48	8 35
2 39	11 15	»	Թավշանճիլ	»	12 34	8 24
3 —	11 36	»	Հէրէքէ	»	12 23	8 12
3 21	11 56	»	Եարքճա	»	11 56	7 43
3 35	12 09	»	Թիւթիւն Զիֆթլիք	»	11 44	7 30
3 47	12 23	»	Տէրինճէ	»	11 33	7 19
4 02	12 37	ժմն.	Իզմիտ	մկն.	11 15	7 03
4 27		մկն.	»	ժմն.		6 38
5 01		»	Գէօյիւք Տէրպէնտ	մկն.		6 02
5 34		»	Սապանճա	»		5 32
6 01		»	Համիտիէ	»		5 14
6 48		»	Կ՚յէլ	»		4 18
7 14		»	Աք Հիսար	»		3 52
7 49		»	Մէքէճէ	»		3 23
8 19		»	Լիֆքէ	»		2 49
8 57		»	Վէզիր Խան	»		2 11
9 40		ժմն.	Գիլճիկ	մկն.		1 30
9 55		մկն.	»	ժմն.		1 20
11 05		»	Քարաքէօյ	մկն.		12 30
11 49		»	Պոզճիւք	»		11 54
12 42		»	Իսն Լօնճիւ	»		11 17
1 09		»	Զաւքաբ Հիսար	»		10 44
իր. 1 44		ժմն.	Էսկի Շէհիր	»		10 05 առ.

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՓԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հալի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանս	1069	Տիտ	4311	Հիթալիա	1531	Մարթալ	3709
Ալեքթ	3607	Տամինս	938	Հինուս	3720	Մէքսաս	3557
Անճէլս	1541	Տարս	3323	Հարթիթ	1600	Մէլս	1057
Աքիսաքս	2377	Տրանս	1713	Հուսիզեզ	595	Մանդէվիլլ	
Գասանս	1322	Տինամս	504	Իսիս	2354	Մուտիլա	3419
Գարտիֆ	1264	Էգեան	3464	Իսանս	5540	Նէգա	1933
Գէֆֆալս	4481	Էլսանգաս	1520	Ճրնա	1090	Օսիս	4100
Գելիս	1371	Լիսան	1841	Բէլես	1053	Քէթիսլիս	4036
Գալիրաս	1837	Ֆիրս	954	Բալտին	2307	Օրլանս	1535
Գարէս	1244	Ֆիրանս	1828	Բուլիս	1700	Բալերս	1437
Դարս	1094	Ֆլամինկս	549	Լիս	1053	Բալս	510
Զիգանս	2729	Ֆրանսիսքան	4582	Լեբանոն	2272	Բիսլաս	3329
Սուրիս	1331	Հարլեմ	3060	Լիվերպուլ	1643	Բիրմանս	1553
Գուլտասս	4235	Կիլիանս	1143	Լարինգս	3191	Բուլս	1613
Դանիս	2905	Ցուլ	1011	Մալտա	724	Բուլիս	1789
Դարս	895	Ցարանս	1695	Մարինիս	1373	Բաղտիս	13

Ընդհանուր վճարագրով Հալէն հոս հասած են.

Ալեքիս չոգենաւը, նաւապետ Հիլ։

Սիքասս չոգենաւը, նաւապետ Թորբ։

Ընդհանուր վճարագրով Հալէն հոս կը սպասուին.

Թորս չոգենաւը, նաւապետ Ճէյքսըն, հոկտ. 4ին

Դիմել Գործակալներուն